

Keyestr do Porząd.

Keyestr do W. Dziadku y do Artykutów Prawa Wąndeburskiego/ y Césarskiego.

Pierwszē liczby w pierwszym miejscu między dwie-
mā liniomā/pod słowem/ Porz. potożone / włączają
do Porządku. Wtóre / w drugim miejscu / pod sto-
wem Arty. do Artykutów Prawa Wąndeburskiego,
Trzeci / w trzecim miejscu / pod słowem César,
do Artykutów Prawa Césarskiego.

A.

	Porz.	Arty.	César
Atolit z siostrą równo Gerada bierze.		vi.	
Atolit/patrz w słowie/ Zak.			
Apellacya co iest. Apellacye Czás. do	xcviij.	xlj.	
Kąd ma być Apellowano.	xcviij.		
Apellacye niepotrzebne in Accessorijs	xcviij.		
decretis.			
Apellacyam niepotrzebnym iako za-	Tamże		
bieżec.			
Apellacya iako ma być spisana.	xcviij.		
Apellacya póki sye nie skonczy/nic stró	Cij.	2.	
ny wtey rzeczy niemają poczynac	Cij.	2.	
Apellacya od ktorzych Sedziów nie i-			
dzie.			
Apellacya w sprawie o garło iako mo	Cij.		
że być.			
A Apellá			

Keyestr do	Porz.	Arty.	Cesar
Apellacya gosćinnym Prawem.	Xcvij.	2.	
Apellować koždy winien zarazem od skazania obciezliwego.		2.	
Apellacyey kto nie wniesie na dalszym dniu/ co traci.			
Aptekarze truciny nie mają przeda- wać bez wzedu pod Przysięgę.			r.
Arest/ Arestowanie kónia y innych rze- czy.	Cvij. Cxc. Cx.		
Arest winien koždy przysięć.	Cx.		
Arest piérwszy / Arest posledni kthory lepszy.	Cx.	xvj.	
Arest na kogo nie ma być dopuszczón/ a na kogo dopuszczón.	Cvij.		
Arest/pátrz o tym dobrze sierzey w Re- yestrze/na Tytuły.			
Ascendentes osoby wzgórze idące co są	Cxvj. Cxiij.	j.	
Arbor consanguinitatis.			
B.			
Bába to iest stára mátká/ także má- tká ciotká kiedy mogą żalować v Sadu.		xxxiij. xxxiij	
Bekárći czemu nie mają krewnych po Oycu.	Cxiij.		
Białe głowy co dzieci porzucą iako karać.			Xlij.
Biała głowa / pátrz w słowie / Nie- wiastá.			
Bydle zastawné kiedy zdechnie / czyjá škodá.	Lxxv.	xxxviij	
Błiski będąc do Imienia gdy milczy przy rozdaniu/co traci.	Xlij. Cxxv.	xj. j.	
Błiskości w Spadkach.	Cxvj.	iiij.	
Błiskość/ pátrz w słowách/ Imienie/ Dziedzictwo.	Cxviij.	iiij. v.	

Keyestr do

Bliskości podług osob ná dół/wzgóre/
y pobocznie idżcych.

J Bliskości swoiey iesliby sye ktho zá-
miesztat vpominác / wedle dawności
opisanych/wymawiając sye niewiádo-
mościá Práva/iż nie rozumiał aby to
nam przysć miało Práwem. Táka nie-
wiadomościá sobie niepomóże / kóždy
winien Práwo swoié wiedzic. Ius su-
um unusquisqz scire tenetur. Niewiá-
domościá o śmierci przyaciela swého/
po którymby miał spadek brác / może
sye wymówic. A po Roku y po šest
niedziel/może o Spadek czynic. Spe-
cu: Saxo: lib. j. Artic: 28.

Bluźnierzá Karanie.

Brát/ kiedy bráćiey y siostróm przyv-
miéra.

Brácia s Pulbráciá/ iáko Spadek bio-
ra.

Brzemiená niewiásta o zloczynstwo
iáko ma byc Karána.

Brzemiená niewiáste (vczy Prá-
wo Boże) iesliby przed czásem poró-
niá/ á nieprzyšláby ná nie śmierci:
tedy ten wedle nalazku mezá ieý be-
dzie Karan/ ku którey rzeczy Jedná-
cze byc máig. Ale iesliby ná nie s-
mierc przyšlá / zdrowie zá zdrowie
dáć musí. Exodi 21.

Brzemiená/ pátrz w słowie/ Zoná/ nie-
wiásta.

Budowanie Imienia zastáwného/dlu-
żnik odkłáda kiedy wykupuie.

Budowanie spólne z Sasiádem.

A ij Budowá-

Porz.

Cxiij.

Arty

Cesar

10

xxxv.

iiij.

Cxviij.

Cxxv.

Cxxxviij

Xlvj.

xxxviij

Xl. Xlj.

Keyestr do

Budowanie na cudzy gruncie/za gran-
tem idzie/tao sye rozumie.

Budowanie/patrz w slowie/Dom/I-
mienic.

Burgrabski Sad kiedy bywa/Pozywa
nie/Gatienie/Wywołanie.

Burgrabsta winá

Burgrabski Sad odwołoki nie ma.

Burgrabskiego wielkiego Sadu sprá-
wy.

I Burgrabsta winá/ to iest groszy 40.
nie za co innego ma byc brana / iedno
za thy wystempki. Kiedy kto od czasu
wywołaneg Sadu wielkieg obije albo
vrani kog/před Sadem dwie niedzie-
li. Kiedy kto pozwarosy kogo/sam nie
stanie. Kiedy pozwany do Sadu nie-
stanie. Kiedy ktho przeciw wczciwosci
Sadowey wystapi/iż kogo v Sadu sro-
motnemi slowy naiedzie. Zatohe albo
sprawe komu v Sadu wolaniem/ lata-
niem/zgielkiem/popedliwemi slowy/y
innemi krzywdami albo sposoby prze-
kazi. Kiedy sye przeciw obwołanemu
rozkazaniu zachowa/ktore zrozkazania
starszego Przysieznika bywa pierwey
niż sye sprawy v Sadu zaczná/ to iest/
iesli kto na kogo zaluie w téy sprawie
ktora na Wyložonym albo Potoczny
Sadzie zaczął. Jesli o dlug po vmár-
téy rece pozwał. Jesli o summe mniey
sia niż winá Burgrabsta niesie. Jesli
ktoreg z lawnikow na ten czas na Sa-
dzie siedzacego dal pozwać. Jesli bez
dozwolenia Burgrabie od Sadu od-
stapi/ albo

Poz.

Arty.

Cesar

Xlj.

xxxij.

xxxij.

xxxv.

xj.

xxxviij.

xxxvi.

Támže

Keyestr do Porz.

skapi/ albo zaś niedzieknąc przystapi. Jeśli dług iaki za-
 płacić zapisze pod winą Wielkosądową/ a zapisowi do-
 syć nieuczyni. In summa. O ty występkci Burgrábsta
 winą własnie ma być brana/ w których sye nieuczciwość
 albo nieposłuszeństwo przeciw Sądowemu rozkazaniu
 pokazuje/ które prawo nazywa Tumulta indisciplina-
 ta. i. insolentias/ inobedientiam. Spec. Saxon. lib. j. ar-
 tic. 59. Jure Municipi: artic. 16. in Textu et in Glosa.
 Inne wszystkie winy/ albo pytania na winy/ nie są winy
 ale plotki a łapaczki Prokuratorstkie/ które nie thylko w
 Sadu Burgrábstkie/ ale y w innych Sądów zwykli czynić
 chcąc sye Sądowi przypodobać/ albo w bogiego człowie-
 ka z gniewu ku srodzie przywieść/ iako to wiec pytaią/
 Acz nie pokupił iż Roku nie dowiódł: Acz nie pokupił/ iż
 na mie lupunkt wydawa a nie iestem pozwany: Acz nie
 pokupił iż wszedł do Kola nie spytawszy: i iż sye wiernę-
 go doznał: i iż sye rosmiał: i iż pyta czego nie ma pytać:
 i iż Szoltysa piérwéy pomienil niż Burgrábie: y inné tym
 podobné łapaczki/ dla których wbody ludzie sprawiedli-
 wości swoiey dochodzić nieśmieią. Jeśli ktho żaluie
 nie pozwawszy/ tedy pozwany nie na wine pytać ma: ale
 wolności od Roku. A Sad téż tak ma skazać. Gdyż po-
 wód nie dowiódł roku/ tedy pozwany/ ma być od roku
 wolny. Jeśli pozwany przed odpowiedzią pyta/ czego
 nie ma pytać/ tedy powód nie na wine ma sódrować:
 ale óno pytanie zbijać. A Sad téż tak ma skazać. Iż to
 pytanie miesca niema / ale winien pozwany daley po-
 stawpować/ winien odpowiadać. etcet. Nie hnet win
 skazować. To wszystko na rostopności ławników nale-
 ży/ którzy Gtele wynayduią/ a Burgrábi ie powiadaia.
 Thak wiele téż y na Burgrábi y na Szoltysie należy.
 Jeśli sye Gtel ławników niesłuszny zda/ wpómnieć ie/
 a niesłuszność rozwiéść aby sye w tym pilniey rozmówi-
 li. Bo wszyscy spótem Sad Boży/ a nie swóy spráwuią.

A iij

Burmistrz.

Keyestr do

Burmistrz z iednym Ráycą kiedy o
gárdło przychodzi.

Burmistrz / patrzą w słowie / Sedzia/
Ráyce.

C.

Capitis diminutio / iest poniżenie cz-
łowieka albo odmienienie w iny stan.
Vezni w Práwie / piśią takie poniże-
nie albo odmienienie być troiakić: Na
wietśie / Szrednie / namnieysie. Wedle
troiey ozdobności / która każdy pocze-
wy na sobie niesie / iż iest Sámiliey albo
rodu zacnego / Przyaciół znacznych. iż
iest w tym miescie / w thym Práwie / iż
w téy wolności. Cho troie / gdy kto
utrąci / iż go od miastá odkażą / wol-
ność mu odeymą / familia go od siebie
wylączy / albo go z ziemie wywołają:
takiego nazywają być in maxima ca-
pitis diminutione / inż taki iest iakoby
umarty / majątność iego biorą / przeciw
iemu żaden czynić nie może / ani on
przeciw żadnemu dłużnikowi. Wygwa-
sty iesliby mu kto co na żywność oddał /
otho mu Práwo czynić dozwała / moc
nad dziećmi utraca / Spadku nie bie-
rze. A iesli kogo na czas od Miastá
odkażą / przy wolności go przedsyę za-
chowają / tu nazywają mediam capis-
tis diminutionem / która przy sobie má-
ło nie takiego skutku przynosi iako y
Maxima capitis diminutio. A kie-
dy kto miastá / wolności nie utrąci / ie-
dno tylko nieiaktą odmianę sponiże-
niem ábo

Porz.

Arty.

Cesar

Lviij.

Keyeste do

niem albo wstępowaniem weźmie / iż syc
komu pod posłuszeństwo poddał / w
którym piérwéy byt / albo go z ma
ietności odpráwiá / albo go ktho weź
mie zá syná w swoié posłuszeństwo: To
zowa / Miniam capituli diminutio
nem Taki zostáie przy swéy pocztwo
ści / przy Wziedzie / przy swym Práwie.
Czary / Czarnoksiestwa / máia być z v
rzedu zápowiedziáne / karáne.
Cechowé schadzki ku czemu być máia.
Cechowé powinność ku Rádzie mien
skiej / pátrz téż o thym w Rejestrze
ná Tytuły.
Cechowie / pátrz w słow: Rzemieslnicy.
Cetlarze / czemu w zelżywości v ludzi.
Cetlarz gdy zabije złoczyńce iáwného /
śmierci wolen.
Cetlarzka bezpiecność.
Ciesle winni ognia brónić.
Chlén świni iáko dáleko ma być od
Sasiáda.
Chcenié zá wczynek kiedy ma być po
czytan.
Czynszu plácenie / pátrz w słowie / Na
iemnik.
Cyrográffu wážność.
Cyrográph / zádzierżány po čásie za
pláty.
Cyrográffu kthoby syc przat / iáki do
wóó.
Cyrográph / pátrz w słowie / Pismo w
kásnéy reki.
Chorobá wymawia od Sadu.
Collaterales / poboczne osoby w blisko
ści co są. Crimina

Porz. | Arty. | César

xx.
xxv.

xiiiij.
Támze

xxix.
Exxxviij

xxxij.

2xj.
æli.

Ælv.

Lxxxv

xvi.

217.

Li.

Cxvi.

i

Keyestre do

Criminales actiones Apellacyey nie
maia. A kiedy maia.

Crimen lese maiestatis co iest.

I Wystempne przeciw Królowi albo
Rzeczypospolitey/ Prawo na gardle ka
rze. Wszakże rozmaita śmiercia wedle
rozmaitych wystempków y rozmaitych
Statutow. niekiedy mieczem/ niekiedy
ogniem/ niekiedy czwiertowaniem. Ale
iesliby sye kttho spiknal zbuntował na
osobe Królewską/ tak izby stad śmierc
przyšla/ taki dla wielkości wystempu
osobliwym iakiem sposobem okrom v
staw opisanych/ strożey ma być karany.
A któzybysye spikneli przeciw zdrowiu
stawie albo pożytkom Królewskim/
obiawiając nieprzyacielowi pana swę
go tajemnice/ wolą/ karanie/ obrony/
niemożności/ postanowienia/ sprawy/
tacy czwiertowaniem bywaia karani/
y zabraniem Imienia na Króla. Tak
że y ci maia być karani/ któzyby co ta
kiego przeciw Senatóm/ Rádzie Kró
lewskiej poczynali. Quoniam Consu
les/ Senatores/ Consiliarij/ sunt pars
corporis Principis. A nie thylko ci by
waia karani/ któzyby tak przeciw Ma
iestatowi Królewskiemu wystepowa
li/ ale y ci któzyby tego rada albo ia
ka sprawa dopomagali/ y owsem dzie
ci po takich rodzicach spadku nie bio
ra/ wyszke ich maietnosć na Króla za
bieracia/ tylko ich przy gardle zostawu
ia/ iesliby o onym spiknieniu nie nie
wiedzieli/ bo iesliby wiedzieli/ a thego
nieobia

Porz.
Cij.

Cxxv.

Arty.

Cesar

Keyestr do

nie obiawili : tedy także iako y głów-
ni buntownicy bywają karani. Na-
tóniec taki tho iest wielki wystemp/iz-
waniem nie thylko czynne ale y wola
karzą/ zwłaszcza gdyby ona wola z ias-
kiego zwierzchniego czynku iawna by-
ła. A iesliby kto takowe buntowniki
sam w tym piérwéy będąc/ wiernie o-
biawił : takiemu wystemp iego bywa
przepuszczon. Nad to/ Niewiasty któ-
reby sye takiego wystempu dopuściły/
Czary albo trucizną : thakie ciężéy niż
mężczyzná bywają karány/ záwždy o-
gniem. Piše Iodocus Damoderius in
Praxi rerum Criminalium. Cap. 62.
Cudzołożniká mąż y żony może zabić.
Cudzołożnicy ná gardle mają być ka-
rani.

Dawność w mejobóystwie która iest.
Dawność o stojące / leżące / ruchomé
Imienie.

Dawność Gerady y Zergwetu iest
rok y šest niedzieli. Spec: Saxo: lib:
i. Artic: 28. Wyjawyby dziedzić był
w więzieniu. Albo ná posłudze Kze-
cypospolitéy / albo ná pielgrzymo-
waniu/ tam dawność nie ma mies-
ca. co sye rozumie nie tylko o Gera-
dzie/ ale o wssyftkich rzeczach rucho-
mych.

Dawności które rzeczy nie mają.

Dawność temu co po służbach chodzi/
po rzemieśle/ co w cudzych ziemiach
był.

B

Daw

Porz. Arty. Césár

Cxxxij

Cxxxi.

xxx.

Cxxxiij

Xij.

xij.

Tamże

Keyesze do	Porz.	Arty.	Cesar
Dawność sieroty o Imienie przedane przez Opiekuny.		xxxiij.	
Dawność sprzedania Imienia.	Xliij.		
Dekret patrza w słowie Ortel.			
Descendentes osoby na dół idące co są.	Cxv.	i.	
Deposit/ patrza w słowie / Schowana rzecz.			
Diffinitiva sententia/ co jest.	Xcvi.		
Dłużnik czym pierwszy dług płaci.	{ Lxiij. Ciiij.		
Dłużnikowi czas płacenia opisany.		xv.	
Na dług rozmaite odpowiedzi / y wedle odpowiedzi rozmaite prawo/ Od wód/ Dowód.		xvi.	
Dłużnik gdy winien zapłaci tak odchodzi/ iako powód dowodzi.	lxxxiij	xv. xvi xxij.	
Dług zmarłego kto winien płacić.		iiij.	
Długu ze gry nie sadza.	xiij.		
Długi po zmarłym które pierwszy maia być odprawione.		xv.	
Dług mężów żona za rekoiemstwem/ kiedy winna płacić kiedy niewinna.		xxij.	
Dłużnik fanty płacąc / przysiądz winien iako pientedzy nie ma.		Tamże	
Dłużnikowi gdy przy długu / odwód idzie.		xv.	
Dłużnik kiedy długu przeciw niemoże.		xv.	
Dług kiedy pierwszy idzie niż wiano.		xv.	
Dłużnik pozwany nie osiadły winien sye reczyć.		xv.	
Dłużnik niemając czym płacić ma iść do więzienia.		xvi.	
Dłużnikiem sye kto stawia/ rozmaitym obyczaiem.	Lxvi.		
Długów rozmaite płacenie.		xvi.	
Dług po ymarłym rece.		xx.	
Dobro			

Keyestr do

	Poz.	Arty.	Cesar
Dobrowolné przysięcie do Sądu w gwałcie iako pomocné.	Cxxxv cxxxvi		
Dobra/pátrz w słowie/Imienie.			
Dóm / pátrz w słowie/Imienie / Budowanie.			
Dóm cudzy ktoby skąził czasu ognio- wéy przygody/winienci co naprzą- wiać.		Xlij.	
Dróg wolność/droga iako ma być śe- roka.		Xlvi.	
Dzewo krewności/wyklad iego ku ro- zeznaníu bliskosci spadkow.	Cxliij.		
Dowody Prawne opisane.	Lxxx.		
Dowód o kradziestwo.			
Dowód ná ty co przechowywaia zło- dzieie.			x.xi.xij
Dowód ná tych co ogień zakładaię.			Tamże
Dowód przeciw Czarownikóm			xij.
Dowód ná zdrajce y inné zloczynce.			Tamże
Dowód y odwód po zmarłym dłużni- ku.		xvij.xx	xij.
Dowód o Imienie stojące/o Dziedzic- two osiedli czynić maia.		xvij.xix	
Dowody dla czego bywaia.		xix.	
Dowód brzemienia po zmarłym mezu iaki ma być.		vij.	
Dowód który napewnieyszy.		xx.	
Dowód ná zabicie w obronie.		xxiiij.	
Duchownych zachowanie.	xxx.		
Duchowni kiedy winni odpowiadać przed swietlskim Sadem.	Lxxvi		
Statut Koronny vcy / Kazimierz in Vissi. 1368. Gdyż wedle pospoliz tego prawa/koždy winowayce swo- iego winien sukac w Prawie iego.			

Keyestr do

Tedy iesliby kto w Prawie Niemiec
ctim mieyskim przeciw swoiemu wi
nowacy czynil. A winowayca thej
przeciw iemu chciał za razem żalo
wac/niemoże go tam pociągac. Ale
go także bedzieli chciał/może wpra
wie iego szukać.

Dział między bracią iaki/ patrzą w sto
wie/Brat.

Dziecie o meżoboystwo lżej bywa ka
rané.

Dzieci rodzące sye na kstał bestyy ma
ia być straconé.

Dzieci z nieslubney kiedy biorą równo
spadek z dziećmi slubney.

Dzieci kiedy rodzicom przyumiérą.

Dzieci kiedy nie mają ani braciey ani
sióstr/ kto spadek bierze.

Dziecie gdyby matka straciła/iakie ka
ranie y badanie.

Dzieci rodzące sye przed czasem w mat
zeństwie/abo po śmierci oycowskiej
iakie Prawo do oyczyzny mają.

Dzieci o występk nie mają być na
gardle karany.

Dziecie ktoby zabil iaka nagrodą.

Dziecie ktoby ubil miotła za występk
abo wywał/nie nie winien.

Dziecie gwałtu nie czyni.

Dzieci kiedy winny Oycowskie dlugi
placić kiedy niewinne.

Dziedzic po zmarłym dłużniku iako
przysięga.

Dziedzic Oycowskiego Imienia nie w
zdanego bliszy dostać niżby miał
wzdac.

Dziedzic

Porz.

Arty.

Cesar

ii.

Cxxx
cxxxvj
cxxxvij

ij.

ii.

Tamże

ix. xlix

vij.

xxxv.
xli.
xxxv.
xxxv.

Tamże
Tamże

Lxix.

xij.

Reyestr do

	Porz.	Arty.	Cesar
Dziedzic po zmarłym dłużniku kiedy dwoiako dług płaci.		xx.	
Dziedzic o kradzież oycy swęgo kiedy winien odpowiadać.		xxix.	
Dziedziczne Imienie/ patrzą w słowie/ Imienie.			
Dziedzic/patrzą w słowie/ Potómeł.			
Dzierżawca rzeczy/ bliszy do przysię- gi niż ten co iey dochodzi.	Cix.	xxvii.	
Dziedzic gdy chce puścić Imienie z marłego co czynić ma.	Lix.	xi.	
Dzierżawca Imienia/bliszy dowodząc kupną użli przedawca przacy sye przedania.		xi.	
Dzierżawca nie może być ruszon z Imienia/ aż Prawem sparty.		xi.	
Dwórnek Mieyski ma być w dobrym opatrzeniu.		xxvii.	
R.			
Exceptiones / wybicie albo wyecie s prawa rozmaite/ z strony osób/ y z strony rzeczy.	Lxxiiij		
Excepție po Odpowiedzi nie idą.	Tamże		
Excepție pożytek.	lxxiiij.		
Excecuya / to iest s prawa skutek rze- czy osadzoney iako ma być.	Ciiij.		
Excecuya które rzeczy przekazuia.	Ciiij.		
F.			
Falszowanie Monety rozmaite y kara nie za falszowanie rozmaite.		xxvii.	
Falszera takiego ktoby w domu cho- wał/co traci.		xxvii.	
Falszowanie miary/lokcia/wagi/fun- tów/to-	xxxi.	xxvii.	

Keyestr do	Porz.	Arty.	Cesar
tów/towarów.			
Salsywie na kogo starzacy co cierpi.		xxxij.	
Salsywych swiadekow karanie.			xxi. xxij
Salsywe kostki v kogo nayda iakie ka ranie.		Lv.	
Salsowanie listow nie ma zadney dy- lacyey/zarazem znay albo przy.		Xlv.	
Sant/santowanie przekonanego Pra- wem.	Lxiiij.		
Santu wykupienie iako rychto ma byc	Lxv. cvj		
Santu isciec nie placi/gdy mu sprzy- gody zginie.	Lxv. cv.		
Sant ma byc wrocon nienakazonny.	Lxv.		
Santu pozytek ma isc na glowna sum me.	Cv.		
Santh iako od dluznika otrzymac w dlugu.	Cvi.		
Santy kto ma sadowac.		xiij.	
Santu gdy ku placeniu nie dostawa/ co czynic.		xv.	
Santy gdy dluznik placi/ Wierzyciel ma obierac co chce. Spec: Saxon: Artic: 39. lib: 3. habet optionē in- ter omnia bona debitoris.		xv.	
Santh/ patrz ku temu/w slowie/ Za- skawa. y w Keyestrze na Artykuly			
Jamosi libelli / ksiazki ku czyiemu o- skarowieniu napisane / y karanie o takie listy haniebnie.			xxxi.
Thakie pisania nazywaisz lacinncy / chartulas/literas diffamatorias/sche- dulas detractorias/haniebne listy. kto re na iawnych miescach na drzwiach przylepiaia. Albo po vlicach/po kar- czmach rospuszczaisz. Albo spiewaisz/ ktoremi			

Keyestr do Porz. Arty. Césár.

któremi cudze dobro sławę śarpią. Tákich práwo ka-
 że ná gárdle kárác/ y tych którzyby táké listy nálazsy
 dlugo chowali/ nie zdrałali/ ábo nie spalili. Ale ná iá-
 wność przeciw tomu wydawali. Abowiem/ którzyby táké
 píśanie ná iáwność nálazsy wydawal/ iest w tym
 podezřány/iákoby to píśanie sam słozył/ álbo słozyć ka-
 zat: á wkaźował sye iákoby ie nálażt. Wtym wsystkim
 tákí bywa podezřány/ iesli by sye nie wywiódł swiád-
 kámi którzyby przysięgli / iż ón przy ich oblicznosci tákí
 hániebny list nálażt/ y przed niemi wkaźał.

¶ Táké listy któby słađat álbo píśac rośkaźat/ álbo ie
 rozślawiał o rzeczach głównych á prawdziwych/ chcąc
 ich dowieść/ tákí nie będzie kárání winien. By ten ies-
 dno dowód v Sadu uczynił: ábowiem křóm sadu nie-
 godzi sye nikogo osławieniem ani winowáním ná do-
 brey powieści náruśać. A iesliby ná tákim liście nie ták-
 tego niebyło głównego co zowa Criminale/ tedy then
 co píśat/ álbo píśac rośkaźował/ álbo rozślawiał (nam-
 talis aut est scriptor/ aut dictator/ aut evulgator) ma-
 być karan nagrodzeniem tákíey summy/ ileby ten osła-
 wiony przysięgł/ áby ták ná dobrej sławie miał być v-
 szczerbion. potym nápráwieniem dobrej sławy tym spo-
 sobem/ iż co piérwey dobra sławę tego obraźił/ poniżył/
 áby zaś chwałą/ zálecáním nápráwił/ y wywyższył. przez
 píśanie przeciwné / z oświadczeniem swojego zmyśloné-
 go kłamstwa/ y z opowiadáním/ iż tego niewinnie o-
 braźił.

¶ Tu około tákich hániebnych listów/ niť sye tym nie-
 wymówi/ y owšem żadney różności niemá / choć sam
 nápiśat/ á nápiśawszy/ swą wolą álbo z rośkaźania czy-
 tego wydał/ álbo z rády ábo nápráwy drugiego / choć
 prawdziwými choć zmyślonými imiony/ by thylko znác
 iż przez ty zmyśloné imioná osoba obraźóna była. Těż
 nie będzie wymówká/ choć by sye powiedział tego znác
 álbo nieznác którego obraźił. Ale ten któzy by tákí há-
 niebny list

Keyestr do

Porz. Arty. Césár

niebny list nálaží / co by sye ná stawe
przełożonych albo Rzeczypospolitey sz
ciagał / albo ná Sprawy ná Wzedzie
bedących / dobrze wdziála / y nic nie wys
stapi / iesli nálaży go nikomu innemu
nieodnieście iedno przełożonym / albo ich
wzednikom / mądze á potáiemnie.
Piše Jodocus Damuderius / in Práxi
rerum Criminalium Tit: de diffama
tione per libellos Cap. 125.

Ferie dni wolné od Praw.

Ferie kiedy miesca nie máią.

Forma listu przy Apellacyey do wys
szego Prawa / do szesci miast / do
Króla.

Forma zapisu Powołania.

Sursanci skolni miasto pisarza god
nego w miescie skodliwi.

G.

Gaienie Sadu iako bywa / y iako by
miało bywać.

Gaienie Sadu Komisarskiego
Szesci miast.

Gdy Komisarze szesci miast zasiedza
miesce swoje ná Zamku Krakowskim /
y przy nich Podstarosci Krakowski /
miesce Starosty trzymający. Na
przód Burgrabia tak zacznie rzecz mó
wić do Sazanów.

Gdyż dzien dzisieyszy náznaczony iest
Sadowi Komisarskiemu szesci miast /
vpriywileiowanemu / pytam was Pa
nowie Sazanie / czási už iest ten sad
Komisarski szesci miast vpriywileio
wany / za

Lvi.

Lvi.

C. c. c.

L.

xvi.

xxiiij.

Xli.

xxix.

Keyestr do Poz. Arty. Cesar.

wány zagać wedle Práva y Przywileiów : Odpowie
stárszy z Szczanów. Panie Burgrabia/pánowie Komisarze
šesći miast/gdyž ná džístejšy dzien Sad ten Ko
misárski šesći miast vprzywileiowany przypadt/thedy
iuz czas iest ten Sad zagać. Potym Burgrabia do
Kazimierzánów rzecze. Pánowie Kazimierzanie/ gdyž
mi czas nákazany iest s Práva zagać Sad Komisar
ski šesći miast vprzywileiowany / Pytam was mamli
temu Sadowi pokóy przykazać. Odpowie stárszy z Ka
zimierzánów. Panie Burgrabia/ pánowie Komisarze
šesći miast/gdyž czas iest zagać Sadu Komisarškie
go šesći miast/ tedy též ma byc temu Sadowi przyka
zan pokóy wedle Práva y przywileiów pánów Kom
sarzów šesći miast. Zátym Burgrabia tak Sad bedzie
gać. Gdyž mi z Práva nákazano Sad Komisarški/šes
ści miast gać/y pokóy temu Sadowi przykazać/ thedy
ia ten Sad gać y pokóy przykazuje. Naprizód/moca pá
ná Boga Wšechmogącego/Króla iego Miłosći nášez
go náśásniejšego pána moca / pána Stárošty moca/
pána Podstárošćiego namiestníka iego moca / mo
Burgrabška moca/pánów Komisarzów šesći miast mo
ca: tak iž kóždemu bedzie wolno przystepić / odstepić w
spráwách swoich zachowuic sye wedle Práva y Przy
wileiów pánów Komisarzów šesći miast. Ten pokóy
kthob y nárušyl/ álbo sye temu Sadowi sprzeciwił/iesli
šlowy/ná piéniaǳoch ma byc karan. iesli reka czego Bo
že vchoway/ tedy iáko pan Bóg/y Práwo/y Przywileie
pánów Komisarzóm šesći miast opiewaia. Tak Sad
zagaćwšy/ rzecze do Bochniánów. Pánowie Bochnia
nie/pytam was ieslim dobrze y wedle Práva then Sad
Komisarški šesći miast vprzywileiowany zagać y po
kóy przykazal. Odpowie stárszy Bochniánin. Panie
Burgrabia/pánowie Komisarze šesći miast/dobrze sad
iest zagaćony y pokóy wedle Práva przykazany.
Po zagaćeniu Sadu / Pisarz Mieyski bedzie czytał
C Przywileý

Keyestr do

Porz.

Arty.

Cesar

Przywilej iawnie ktory jest Komisarzom szesci miast od Króla Kazimierza swietey pamieci dany/iako sye ko-
zdy na tym Sadzie sprawowac ma. A
to osobliwie / iz od ich sentencyey nie-
godzisy apellowac ani namniey sprze-
ciwiac : tylko opowiedziawszy sye/spo-
zora gotowey sentencyey sluchac/y bez
wskelkiego sprzeciwienia iz za dobre
przyjac/pod wraceniem gardla y stat-
ku/sub priuatione rerum et personaru.
I Pothym Wozny z roskazania Bure-
grabie y Podstarosciego / obwoła w
Zamku / iz Sad panow Komisarzow
szesci miast jest zagalony/ktory na dzis-
sieyszy czas ku skonczeniu Apellacyey
przypadl/ktoby mial co sprawowac a-
by sprawowal.

Galenie/patrz tez o tym w slowie/ Sa-
dowa bezpiecznosc.

Gerade kto bierze/ y nieslufne Prawo
o Geradzcie.

Gerada co jest y co do Gerady nalezy.

Gerade dziewczka nieodprawiona tyl-
ko bierze/ wyprawiona nie bierze.

Gerade zastawiona kto winien wykupic.

Gerady od bliskiey Testamentem nie
moze oddalic.

Gerade winien maz opatrzyc/ y obró-
na gdzieby nie opatrzył.

Gerade brath jak abo Acolith z sio-
stra rowno bierze.

Gerady nie zowz Gerada az po zmár-
ley bialej glowie.

Gera-

Cxviij.

iiij.

iiij.

v.

v.

v.rrrvj

v.

vi.

vi.

Keyestr do

Gerada/pátrz tu temu šerzý/ w Keyestrze ná Tytuly.

J Gleyty/listy/iákie máia býc dawáne.
 Gleyty/listy/ábo Przywileie kiedy nie-
 máia býc chowane y owšem odzucó-
 né/nápisano Spec: Saxon.lib.i.Arty:
 49.in Glosa.Miedzy innemi przypad-
 kámi/ty sz osoblivé. Jesliby kto sobie
 v pána Przywileý wyprávil/ kthórem
 bysye chciat wyzwolic od práwa miey-
 stiego pod któрым iest/taki nic nie wa-
 zy. Jesliby kto sobie list vprosil/któ-
 remby sye chciat wyzwolic od záczetý
 przeciw sobie Spráwy przed Sadem /
 á piérwý sye spráwa záczeta niz sobie
 ziednat/taki nic nie waży. Jesliby
 kto Przywileiu swoiégo / ábo wolno-
 ści sobie dáný odstápil słowem ábo
 vczynkiem iáwnie ábo potáiemnie/nic
 niewázy. Jesliby ná któрым miescu
 w słowie byl nákazóny / ábo zsfátso-
 wány/thát/ izby dla ónego nákazenia
 rzecz sye mienila ábo wárywata. Je-
 sliby téz Pieczęć zsfátšowána byla.
 Jesliby sye Przywileý ściagał ná piér-
 wšy/á piérwšégo nie bylo / tedy then
 poslednieyšy nic nie waży. Jesli do
 pewnégo náznáczónégo času dáný / á
 čas przeminat. Jesli téz iest dáný
 tu vblizeniu práwa czyiego. y w in-
 nych przypadkóch tam opisáných/listy
 nie waży. O tym téz iest nieco inter
 Articulos fol. Liiij.

Tu trzeba wiedzic gdyby kto miał
 list wolności á byl od łogo przywie-
 C ij dżion

Porz.

Arty.

Cesar

xxvij.

Liiij.

Keyestr do

Dziön ku zeznaniu dlugu / trzeba iest tego Creditorowi / aby ön dłużnik odstąpił swoięy wolności / ilé ku tēy sprawie. Bo by öno zeznanie nic nieważyło / iesliby przywileiu nie odstąpił. Słowy płacenie / patrz w słowie / Placenie.

Głuchowie z bracia działu nie biorą.

Głupstwo w zloczynstwie ma być na baczeniu.

Goscieniem kto ma być rozumian / Goscinny Sad.

Goscie przed obcym Sedziem kiedy winni odpowiadać / y na iarmarz ku kiedy winni.

Goscinne odwłoki w Prawie.

Goscinne Prawem Appellacya

Gogranus na gorącym Prawie Sedzia.

Gorące Prawo. Potónanie y Odwód na gorącym Prawie.

Gorącego Prawa własności.

Gospodarz o niezapłacony Czyns blisfy dowodu.

Gospodárska opatrność w domu o kolo slug / komorników.

Grá Sadu nie ma / y kiedy ma.

Gracz iest iako Zboycá.

Gwałtowniká lotra w obrónie zabic może.

Gwałtu nie czyni dziecię / salóny / iedzo kto rozum ma.

Gwałtowniká Slächte imać może / y iako sye z niem Mieyski Wzad / po dlug Statutu sprawować ma.

Gwałth

Porz.

Arty.

Cesar

ij.

xx.

Xlvi.

xx.

xliij.

Xlvi.

Li.

Lxxij.

Xcviij.

Xlix.

xlvij.

xxv.

xlvij.

xxvj.

Xlvij.

xxxix.

Lxiiij.

xiiij.

Lv.

xxiiij.

xxxv.

Lvij.

Lviij.

Keyestr do

Gwałt kiedy ma być rozumian kiedy
nie gwałt.

Gwałtownik niewiasty albo dziewczki/
iako ma być karan/ y gwałt cierpią
ca iako sye ma sprawować.

Gwałtowne wniesienie żony/ nad wo
lę meżę / Dziewki nad wolę rodzi
ców.

Gwałtownik y w dzień swiętchy ma
być Sądżón.

Gwałtem Imienie komu biorący co
tráci.

Gwałtem wybity z Imienia ma być
naprzód wrócon do Imienia.

Gwałtownik ná rekonie nie ma być
dan.

Gwałt dawności nie ma.

Gwałtem co kto bierze z ómyłki/iaką
nagrode winien. Pátrz téż o tym w
Keyestrze ná Tytuly/w słowie / J
mować sye.

Gwałt domowy ma być obwołány.

Gwałt. kiedy nan dzwonią każdy wis
nien bieżć.

Gwar co iest/ iako ma być/ co znaczy.

Gwar winien Powód po žalobie v
działác/á pozwány hnet po gwarze
odpowiádác.

Gwaru obreczenie nie iest wedle práz
wa.

Gwar dla czego bywa co znaczy.

G.

Hergewet co iest/ Hergewet kto bierze
Hergewet biorący co winien sierotam

C iij

któremi

Poz.

Arty.

Cesar

xxvi.

Lix.

vij.

xxxvij

xxiij.

Xlv.

xxvi.

xxv.

xxv.

xxvi.

xxvi.

xxvi.

xxvij.

lxxvij

Lxxi.

Lxxix.

Lxxix.

Cxvij.

vi.

iiij.

Kyestr do

któremi sye opięta.
 Hergewetem iako sye bracia dziela.
 Hergewet nazwiska niema aż po zmar-
 tym.
 Hergewetu nie moze Testamentem od
 bliszych oddać.
 Heretyk iako ma byc karan.
 Heretyk / patrz w slowie Sluzniérz/
 Odszczepieniec.
 Zultanie/ gracz/ próżniacy/ mają być
 imowani / y iako sye zniemi w Nie-
 ście sprawować.
 Hypoteca łacinnicy nazywają Imie-
 nie stojące y leżące/ obowiązane komu
 w długu słowy albo zapisem / które Imie-
 nienie Wierzytelowi zarazem w moc
 nie jest podane/ tylko teraz jest nazna-
 czone obowiązkiem albo zakładem/ gdzie-
 by dłużnik w długu albo w jakiej po-
 winności obiecaney/ na czas umówio-
 ny/ dosyć nie uczynił. A stąd także Imie-
 nienie obowiązane nazywają / Bona
 hypotecata/ obligata/ pignorat/ sup-
 posita. Pignus zaś sye nazywają za-
 kład/ który kto Wierzytelowi swoje-
 mu zarazem daje. A iako Hypoteca
 nazywają tylko Imienie stojące/ albo
 leżące/ komu obowiązane: tak pi-
 gnus tylko ruchome rzeczy które w za-
 kładzie reka mogą być podane. Wszak
 że wiele ich między thymi słowy Pi-
 gnus et hypoteca różności nie czynią/
 y owsem za iedno poczytają/ iakóż ilę-
 ku zakładowi w rzeczy powinney / za
 iedno są/ choćby teraz choć potym do-
 brą iakie

Porz. Arty. Césár

iiij.

vi.

vi.

vi. vij.

cxviii

Lxiiij.

x.

Kyeſtr do Porządku.

20

brá iákie w zakład były dáne. Ale właſnie mówiąc o zakładzie/który teraz ktho daie/á kthory po tym ma dać/gdzieby doſyc nie uczynił/muſi miedzy tymi ſłowy różnoſć być wyſſſey miánowana/3 ſtróny dobr różnych ruchomych y nieruchomości.

Hypoteca dwoiáka ieſt/to ieſt Imienie w zakład komu obowiązane dwoiákie ieſt/Lacinnicy mówią/Tacita hypoteca. **E**xpreſſa hypoteca. Tacita nazywają choćby kto ſłownie umowa/zapiſem Imienia komu nie obowiązał/przed ſye ſye obowiązaniem być rozumie ex diſpoſitione legum/zá poſtánowaniem Práwnym ták iáko by było ſłowy ábo zapiſem obowiązane/ iáko ſa/ dobra opiekunów ſierotóm o złé ſprawowanie opieki/o wtrácenie ſtátku ſierot/o zámieſtánie ich pożytków:tákże y tych dobra któzy ſa ná mieſcu opiekunów/ któzych zową Procuratores/ y rzędzicielów opátrzcycielów ſprawców Imienia ſieroth dorosłych/ kthóre rzędziciele/zową curatores. Ná to dobra oycowſkie/ſa téż obowiązkiem o dobra mácieryniſkie / ieſliby ie oćiec trzymając wtrácił/ſkóde uczynił. **T**akże dobra Mácieryniſkie o dobra oyczyste/któreby mátká trzymając wtráciła/ ábo ſkóde w nich uczyniła. Dobra meżowé żenie w długi wiána. Dobra żenine meżowi w długi poſágu. Dobra dłużnikowé w długi Królewſkim ábo Rzeczypoſpolitey. Dobra tych któzy rządzą Koſcióły/o ſkóde koſcielna. Dobra złodzieyſkie o przywrócenie rzeczy kradzionych. Dobra poſpolicie każdego wyſtepnego/ſa téż obowiązkiem temu komu ſkóde uczynił. Dobra komornicze gospodarzowi w Czynſu y w nákáżeniu domu. Dobra Teſtamentniká w tym co komu oddał. Rzeczy kupione zá pieniądze ſierothy / ónem ſieroróm ſa w obowiązku. Rzeczy kupione zá pieniądze człowieká wojennego / o przywrócenie pieniędzy / y inne dobra w Práwie opisańe/ rozumieią ſye być w obowiązku w zakładzie/ choćby nie były miánowane ábo podáne w zakład ſłowy/zapiſem. **T**y ná

Keyestr do

sem. Ty nazywaia byc in tacita hypo-
teca/ y koždy s przereczonych moze na
nich dochodzić swoięgo/ nie inaczey ia-
koby też byly słowy/ zapisem zakład
podané. I zowa też to wzeni w pra-
wie Tacitum Juris/ quod non est ex-
pressum verbis / nie inaczey kiedybym
komu pożyczyl puktuská wina/ choc te
go nie wymawiam słowy / aby mi zas
tak dobrze oddané bylo: wszakze sye tho
tak rozumie/ nie inaczey iakoby słowy
wymówil. Quoniam tacitum Juris/
tacitum intellectum/ idem significat/
ac si esset verbis expressum. De tacita
hypoteca/ wiele pisali wzeni w pra-
wie/ co gdyby miał wypisowác musia-
łyby byc na to osobne Książki / tu sye
tylko mianowały ty dobra które sye ko-
mu rozumieia byc w zakładzie choc nie
sa mianowane ani zapisane w zakla-
dzie.

I Hypoteca expressa nazywaia dobra
mianowicie/ komu słowy albo zapisem
w zakładzie iasnie podané wskazane.

G.

Jarmark/ na iarmarkoch o co winien
obcy odpowiadac.

Jednackie skazanie kiedy nie ważne
Jednanie ma the moc iako rzecz osz-
dzone.

Jednacki dowód iest iako y Sadowy.
Jednanie pod zakładem ma byc/ Do-
wód jednania.

I Jednacz/ takze Sedzia na ktoregoby
sye dowiedzia

Porz. Arty. Cesar.

Li.

Ciij.

xxi.

xxi.

Ciij.

xxi.

xxi.

Reyeste do Porz. Arty. Césár.

sye dowiedziano/ iż dla osadzenia albo iednania pienia-
dze wziął/ ná gárdle ma być karan. Nápísano Speci:
Sax: lib: ij. Artic: 60. in glosa. Judicem Arbitrumne Ju-
re datum/ qui ob rem dicendam accepisse pecuniam cō-
uictus est/ capite punito. Jest to bowiem skáza ku sprá-
wiedliwości wielka/ dawanie y branie dárów. Przeto ná
Sedzie y ná iednacze také práwo uczyniono/ tak że y ná
tych którzy dla sprawiedliwości wpominá dái/ którzy-
by w tym byli podejrzáni / iest práwo tamże nápísano
takie/ iż skoro do Sádu przyyda máiz przysiądz/ iż Se-
dzieniu y żadnemu kchorzyby spráwe ich chcieli opako-
wać/ nie niedali ani chęć dąć.

I Iednacze świadectwem swoim pod przysięga uczy-
nionym/ mogą spomęgo potónać/ tak iáboby sye przed
Sádem rzecz toczyła. Spec: Sax: lib: ij. Artic: 11. in glosa.

I Iednacze iestliby wiele obránych było/ á ieden z nich
umár/ iuż óno obranie ginie Spec: Saxo: lib: ij. Artic: 55.
in glosa. Et Spec. Saxo: lib: ij. Artic. 11.

I Iednacze mi nie mogą być/ slugá/ lat nie máiaćy/ głu-
chy/ niemy/ śalony/ popedliwy/ żaden w swęy własnéy
krzywdzie/ niewiásta/ wyizwssy by była zacna páni/ ma-
dra/ spráwna/ roztropna.

I Iednanie nie nie waży / iestli sye iedna sierotá bez o-
piekuna. iestli pod zakładem nie będzie uczynione. iestliby
sye iednacze nie zgadzáli.

I Iednacze dwa ná co sye zgadzai/ trzeci musi zezwo-
lić. Spec: Saxon: lib: ij. Artic: 11.

Imienie Brát stárshy dzieli/ młodszy o-
biéra.

ij.

Imienie które nie może być oddalone
bez przyzwolenia dziedziców/ któ-
re może oddalić.

x.

xi.

xij.

x.

Imienie s pemnych przyczyn oddalić
może od swych potomków.

Imienie chcąc kto bliskością otrzymać
co czynić ma.

xij.

D Tu ich

Reyestr do Porządku.

Tu ich wiele pytań/któzy sye do Imienia czyie-
go bliskość ciążną/które przez przodka ich iest odda-
loné/y mówią tak/nie mógł tego oddalić. A drugi który
Imienie trzyma/mówi: mógł oddalić/ wolno mu tho
było przedać/ iam to zapłacił/ w possessyey iestem/ iego
to własność była/ spokojem tego używał. etcet. Na the
wartpliwosć vczy Glosa Spec: Saxon: libri. Articuli: 52.
na końcu tymi słowy: Imienie iest dwoiatie. Nierucho-
mé y Ruchomé. Nieruchomé/ iako są Rolé/ gacie/ laki/
domy/ folwarki/ kamienice/ dwoiatko nam przychodzi:
Naprzód/ albosmy go za naszę pieniądze/ naszą pracę/ na
byli/ kupili/ albo nam Sądownie даровано/ Albosmy
go nabyli z miesc pustych/ s kopaniny/które przed tym
niczyie nie było: Które łacinnicy zową / proprium per
nos bene acquisitum: Takie Imienie nabyte może dać
y oddalić bez przyzwolenia dziedziców w dobrym zdro-
wiu. Wtóre przychodzi nam Imienie nieruchomé
spadkiem po czyiey śmierci/ iako gdy ia Imienie kupię
y wzdadza mi ie/ potym po moiey śmierci/ na moie dzie-
ci spadnie/ a po moich dzieciach/ na inné dzieci: to zową
proprium hereditarium/ hereditas ex morte aduoluta.
admortua / Dziedzictwo przypadłe abo przymarłe/ ta-
kie nie może być przedane y oddalone/ krom przyzwole-
nia dziedziców. Wszakże s pewnych przyczyn/ y to może
oddalić od własnych potomków/ iako napisano iest in-
ter Articulos Juris Maydeburgen. fol. x. A gdzie
Prawo mówi/ iż nie może oddalić bez przyzwolenia dzie-
dzców / Tam dziedzice rozumie własne swoje/ tho iest/
dzieci/ Wnuki. A stad sye pokazuje wedle wykładu nie-
których iż bez przyzwolenia braciey może to vczynić.
Wszakże na wielu miescach/ nie sprawnia sye wedle the-
go Prawa / ale wedle zwyczajū/ gdzie wolno Spadki y
przypadłe dobra przedawać bez przyzwolenia dziedzic-
ców/ stey przyczyny/ iżby to wielka niewola była/ komu
co sprzyrodzonego Prawa przypadło/ aby to niemiał za
potrzebę

Keyſtre do

potrzeba ſwoją oddać albo przedać/
et quod talis non eſſet ex ſucceſſione
illorum bonorum/ heres / ſed tantum
dominus uſufructuarius : y nie byłby
taki prawnym dziedzicem Imienia przy
pádłego/ tylko pánem do żywota uży-
wającym. Przeto też za téy nieſłuſno-
ſci wważeniem / then Artykuł Prawa
Spec: Saxon: libri. Artic: 52. (Gdzie nie
kaze oddać Imienia króm przyzwole-
nia dziedziców) ieſt ſkazy in Conci-
lio Baſilien. vide inter Articulos re-
probatos/ Articulum octauum/ et Spe-
ci: Saxon: libri. Artic: 52. iſnie in mar-
gine na przódku położono. Articulus
reprobatus.

Ruchomé rzeczy własną pracą naby-
te/ iako ſa pieniądze/ y inne/ ty mogą
być oddalone króm przyzwolenia dzie-
dzców: może ie dać komu chce za czasu
dobrego zdrowia / bez żadnego ſprze-
cienia. Iure Munic: Artic: 61. in tex-
tu. Spec: Saxon: libri. Artic: 52.

Imienie ruchomé może Teſtamentem
oddać króm dziedziców.

Imienie kupné nie wypłacone gdyby
zgorzało / winienli kupiec dopłacić.

Imienia iako ſye bliſkością może do-
magać.

Imienie ſtojące / leżące / ruchomé co
ieſt.

Imienie zaſtawné dawności nie ma.

Imienie/ pátz wſtowie/ Dziedzictwo/
Dawność. y między Tytuły/ w Re-
yeſtrze/ Imienie/ Dziedzictwo.

D ij Imować

Poiz

Arty.

Cesar

xij.

xij.

xij.

xij. xij

xij.

Keyestr do	Porz.	Arty.	Cesar
Imowac sye rzeczy kradzionych / iako y iakich. patrz tez o thym w Keye strze Tytulowym.	Cvij.		
Instrumenta ku otwieraniu zamkow ktoby mial/moze byc mezon.			xi.
Instrumenta do zakladania ognia.			xij.
Interlocutoria sententia co iest.	Xcvi.		
Iscia kto stawic nie moze/ rzecz traci.		xxvij.	
Inwentarz iako rychlo po zmarlym czynic.	Cxi.		
Inwentarze falszywe iako maza byc opatrzone/ y wina za niesluszne da nie ku popisaniu.	Cxij.		
Inwentarza pozytek.	Cxij.		
Ius representativum co iest.	Cxvi.		
R.			
Karanié o falesne skarzenie.		xxxij.	
Karanié nieposluszneho w Cechu.	xxij.		
Karanié kto falszerza / zlodzieia prze chowyma/ abo sam falszuie.	Cxxx.		xxxvij.
Karanié zlych Prokuratorow.			xxxvij
Karanié o uczynek przeciw przyrodze niu/ o uczynek s krewnemi biale mi glowami.			xxxvij
Karanié/ ktoby mial trzy zony/albo zona dwou mezuw.			xxxix.
Karanié zwodnic/ zwodnikow.			xl.
Karanié tych ktorzy pobudzaja prze ciw rzadowi y rosterki stroia.			xl.
Karanié o trucizne.			36. 41.
Karanié na tych co dzieci traca.			41.
Karanié o tajemne sromocenie.			xxxvi.
Karanié/meczenie zloczyncow rozma itych. wszytká czwarta czesc po rzadku o tym.	cxvij.		
Karaz			

Reyestr do

	Porz.	Arty.	Cesar
Karanie przynoprzysiężce.	lxxviii		
Karanie na gardle kthorem osobam ma być odwołzone.	Cxxv.		
Karanie / patrzą tu temu w słowiech/ Salszerz/cudzołożnik/złodziey/me żoboyca/Moneta/zloczynca/ y w innych nazwiskach zloczynców.	cxvvi		
Karlowie/ Karlice spadku z bracia nie biorą		ij.	
Kat/Katowska obrona wrzad iego.	28. 29.		
Kominow opatrzenie ma być na koż- de suche dni.		Lxiiij.	xxxiij.
Kominow budowanie między sąsady		Xli.	
Konia iako sye imować / y innego by- dlecia/ patrzą też o thym w Rey- estrze na Tytuly w słowie / Imo- wać sye.	Cxviiij	xxviiij.	Xlix.
Kon iesliby dziecię zabili wsadzzone/ias- ka nagroda ma być od tego kto w sadzil.		xxxvi.	
Kon/patrzą tu temu w słowie/Bydle.			
Koscielne rzeczy kiedy mogą być prze- dane/na zastawe od żyda nieprzys- mowane.	xxxi.	xxxiij.	
Kosciol ktorych zloczynców bronic nie ma		xxx.	
Kostki falszywe ktoby mial / iako ma być karan.		Lv.	
Kradzioną rzecz dawnością nie ginie.	Cix.	xxviiij.	Xlix.
Kradzione rzeczy przy złodzieiu nale- zione/komu należą.	Cxxx.	xxviiij.	Xlviiij.
Kradzione rzeczy do Wziedu przynie- sione/ patrzą też o tym w słowie/ Rzeczy.			Xlviiij.
Kradzioną rzecz iako temu ginie/któ- ry ją		xxviiij.	

Reyestr do

C.

Lata iako dowodzie/ Lata pacholecia
y dziewki.

Lat dwoiatie iest vzananie/ iedno mlo
dzienstwa albo moznosci rodzenia/ la-
cinnicy zowz/ Annos pubertatis. Dru-
gie rostopnosci/ lacinnicy zowz/ An-
nos discretionis. Lata mlodzienswa
annos pubertatis/ mezczyznie wedle
Prawa licza Czternasce lat/ Dziewe-
czce Trzynasce. Lata rostopnosci
mezczyznie/ xxi lath. Ale wedle Prawa
mieyskiego lath mlodzienswa y ro-
stopnosci/ nazywaja mezczyznie xiiij
lat: Dzieweczce xij. Obyczay vza-
nia lat iest dwoiatki/ ieden przez wyz-
nanie dwu osob z rodzaia Oycowskie-
go/ dwu z rodzaia Matczynego. A
gdzieby tych krewnych nie bylo/ thedy
przez znaki obrostantia na miescach/
ktore Natura przyrodzonym odzienim
okrywa/ in barba/ ilij/ et ascellis. Ale
Prawo mianowicie doklada: gdzieby
watpliwosc byla o leciech/ tedy przez
ty znaki bywa doswiadczenie. A gdzie
by byly wiadome albo mogly byc in-
nym sposobem vzanane/ to iest przez wy-
znanie przyaciol/ thedy takiego przez z-
naki ogladania nie trzeba. Spec: Sa-
conlibii. Artic: 42. Iure mun: Artic: 26.

Lacie kto komu y odlaie/ nie trzeba na
grody.

Laziebnicy ich towarysze/ winni og-
nia bronie.

Legale im

Poz.

Arty.

Cesar

xxxiij.

Xlvi.

Lxi.

Keyestre do

Legale impedimentum co iest.

Leżące Imienie które nazywaia.

Lekarstie świadectwo około rannego.

¶ Lekarz/mali mieć zapłatę za pracę y za lekarstwa swoje/gdy chory/bedąc już ozdrowiony zaś w chorobie wpadnie. Wczem wprawie tak to sadzą: Jeśli chorego niemoc y przyczyna niemocy za staraniem lekarzowym wstala/ a potym za nową przyczyną przysła/ tedy lekarz ma mieć zapłatę. Albowiem pokazuje sye / iż lekarz o tęg tylko niemocy w której chory piérwéy był/pracę miał/ a nie o tęg która potym za nową przyczyną przysła. Jeśli niemoc nie była ozdrowiona y przyczyna niemocy nie wstala/ ale sye tu zdrowiu nieiało odmienila / thak ieszcze lekarz nie ozdrowil chorego/ przeth mu nie winno zapłaty dawać. Jeśli wtpliwa rzecz iest / aby niemoc y przyczyna niemocy miała wstać/iedno sye tak zda aby nieiało stanela/ a zaś przysła/ tam sye pokazuje / iż sye za piérwszą przyczyną wróciła/ dla tego Lekarz niema mieć zapłaty. Ale iesli sye niemoc po nieiatkiem czásie wróciła/ tu sye pokazuje/ iż z iakiey nowéy przyczyny przysła. Tam Lekarz ma mieć zapłatę za pracę swoje. Notat Bartol. in Decis.

onibus.
Liczbá Rádziecka Pospółstwu .

Litis contestatio co iest.

Listy dowodné rozmaite.

Listy v Sadu w czym maia być pilnie baczone.

Listy

Porz.

Lxiiij.

viiij.

Lxxv.

lxxvi

Arty.

L.

xiiij.

xxiiij.

Liiij.

Cesar.

xliiiij.

Keyestr do

	Porz.	Arty.	Cesar
Lifty wolności iakie mają być cho- wane/patrz w słowie/Głéyt.			
Linie w Dziewie krewności.	Cxiiij.	xxviij.	
Litkupnicy potrzebni.		xxiiij.	
Lotra ná drodze zabić może.			
Ludzióm zacnym Prokuratora mieć przystoi.	xviij.		
Ludzie iednego Práva / nie mają sye pociągac w cudzym Prawie.	Xlvij.		
M.			
Mąż po żeninéy śmierci/ruchomé rze- czy bierze.		iiij.	
Mąż Gerade winien opatrzyc.		v.	
Mąż nie winien oprawy żenie kiedy posagu nie weźmie.		viiij.	
Mąż żeniného Imienia utracić nie- może.		ix.	
Mąż o cudzołóstwo żony winien mó- wić.		Xliij.	
Mąż z żoną kiedy po sobie spadek bio- ra.	Cxviij.		
Mąż kiedy o cudzołóstwo żony niema karac.	cxix.		
Mąż wydawając żone swoje ná sro- mote / albo Młatká dziewczęta iako mają być karani.			xxix.
Małżeństwo między żydem a krześci- aninem iest cudzołóstwo.	xxix.		
Manuale factum co iest.			
Młatká po dziecióich kiedy spadek bie- rze.	Xlvij.	24. 25. ij.	
Młatká dziecióm Imienia odumiera/ dzieci Oycu.		iiij.	
Młeczyné Imienie/ iest obowiązkiem dziecióm			

Reyestr do	poz.	Arty.	Cesar
dzieciom w utraceniu dóbr Oyczy stych/patrzy w słowie/ Hypoteca.			
Matka ma prosić Wziedu dzieciom o Opiekuny.		xxxiij.	
Matka gdy dziecię straci/ a przy sye też go/ iakie ma być badanie.			ix.
Matka gdyby dziecię straciła/ iako ma być karana.			Xli.
Mała rzecz v Sadu bez odwołów ma być sądzona.		Xlv.	
Meczenie zloczynców iakie ma być.	Cxxi.		liij. iij
Meczenia różność wedle osób y wola ność od mezenia.	Cxxiiij		lv. xij.
Meki rozmaite wedle Prawa y nie we dle Prawa.	Cxxv.		xix.
Meczenie rannego zlozynice iakie ma być.			xx.
Mezalka słomotnie żywiąc co traci.		x.	
Mezoboystwa rozmaitego/ śmierć ro- zmaita.	cxixliij cxrxv.		
Mezoboystwo przygodne w obronie/ patrzy też ku temu w słowie/ Zabicie przygodne.	tamże. cxrxvij cxrxix	xxv.	
Mezoboyca kiedy na gardle ma być karan. Przyczyny mezoboyce oma- wiające.	Cxxrv cxrxvi cxrxvij		
Práwo Boże tegoż vczy dostatecz- niey. Deutr. 19. Aby ten któryby bli- niego swego z nieobaczania zabił/ z kto- rymby żadney nieprzyiaźni przed tym nie miał/ iako/ gdyby kto stum siedł do lasa diew rąbać/ a rąbiąc drzewo spá- dła siekiérá stoporzystá y raniłá bli- źniego iego/ tak/ iżby umarł: taki aby wcielił ná miejsce bezpieczné ku themu náznáczó			

Keyestr do

náznáczóné/ á tam zachował zdrowie/
y został żyw. Ale iesliby ktho żywić s
tím w nieprzyiázní zastápiwšy mu ná
drodze/strzégt nan/ á ránil y smiertel
nie/ták izby vmárl: á potymby véiekt
ná miesce ktemu spráwioné: tedy stár-
šy miásta ónego poslá á wezmá go s
tamtády y podádzá go w rece powino-
wátemu zabitégo aby vmárl. O thym
šerzéy czytay ná miescu námienioný/
y Numeri 35. Josue 20. Gdzie tam tyl
ko tym mežobóycóm opisána iest beś-
pieczność ku zachovániu zdrowia ktho
czyby sprzygody zabili á z ónym zabi-
tym nieprzyiázní żadnéy przed tym nie
mieli. Qui percusserit proximum su-
um per imprudentiam / nec odio pro-
secutus est cum antea. Przyłożono
trzecią przyczynę / Exodi 21. Kthoby
nie czyhał ná kogo / á dał go Bóg w
rece iego / tedy y then ná miesce beś-
pieczeństwa będzie sýe mógt schónić.
Ale iesliby ktho vmyslne á zdraǳliwie
czyhał ná cudze zdrowie / á zamordo-
wał go / then y od Oltarzá mégo be-
dzie wzięt ná śmierć.

Mežobóyce znáki pewné.

Mežobóystwa osoby wolné.

Mežobóystwa nie każdy winien choć
zábije.

Mistrzá škólného vyzá.

Nyto aby sludze záplácono bylo. Aby
též slugá ku dowodowi byl bliššy/
dwie są rzeczy potrzebne. Viednánie
záplaty/ á došluženie do času zmó-
wioné

Porz.

Arty.

Cesar

136. 137

xxij.

vij.

xxiiij.

xxv.

Keyestr do	Porz	Arty.	Cesar
wionego. Spec Saxon. libri. Articulo 22 in glosa.			
Mniſzy z bracia spadku nie biora. 2	Cxxij.		
ktory dziedzictwa nie traca.			
Mniſzy kiedy ſwiadczyc moga.		vij.	
Mniemania/ktore w czynku wymozki nie maja / y w ktorych czynkoch maja.		xlvi.	
		xlviij.	
Moc iako zepsowac moze.	lxxiiij.		
Monety Nynce falſzowanie/ wywarzanie/obrzezowanie.			xxxviij.
Mozniejszyemu s strony wzedu kto odstępuje Accya swoje ktora w prawie ma/traci ja/y odstepet nie niewazy.		xlvi.	
Spe: S. libri. Art. 48 in glosa. Qui actionem potetiori ratione officij cedit/ perdit Actionem illam/ et cessio non habet effectum.			
Mſzczacy ſye ſwey krzywdy / Prawo swoje traci.		xxvi.	
N.			
Najemnik dzierzawca bliffy ku dozwodowi naymu.		xxxviij.	
Najemnik / czynſ zaplacony / ſamoſtrzeć dowodzi.		xxxix.	
Najemnikowi / kiedy moze wypowiedziec naiem.		xxxix.	
W naymie gdy ſye ſkoda stanie/ czyia iest/ Pana czy komornika.		xxxix.	
Naiem ma byc wczas wypowiedzian.		xl.	
Najemnika moze cizzac/ nie pozywajac.		xl.	
Naczynia rzemieſlnego zóna po mezu nie bierze.		ij.	
Naczynie			

Keyestr do	Porz.	Arty.	Cesar
Naczymie rzemieślné do Gerady nie- służy.		ij.	
Nakładow Práwnych płácenie.	Cvi.	Xlv.	
Nakłady / stróná zyskująca rzecz głó- wną poprzysięga.	Cvij.		
Nakłady ná swiátki iákie máią być/ gdy swiádek ná swiádectwo / cze- sta.		xxvij.	
Náleżóné rzeczy máią być wróconé/ nie táióné.		xxvij.	
Práwo Bóże tájze vcy Dent:22. gdy rzecz czyie zgubióná naydzieś / á- bys tego nie smiał kryć.		xxix.	
Nie stanie do Práva po Odpowiedzi ná roku z odkładu / škodliwé.	Lxxv.		
Niewiásty swiádczyć nie mogą.	Lxxxi.		
Niewiásty kiedy mogą być pokónané swiádectwem.	Lxxxi.		
Niewiásty ábo dziewki zgwałcenie.	cxixvi	vij.	
Niewiásta w swoiey sprawie / sámá przysiędz ma. á inne wśysłki sprá- wy przez Opiekuná sprawowác.	Xcviij.		
Niewiásta biorąc Gerade co winná meżowi swéy przyaciółki.		iiij.	
Niewiásty kiedy swiádczyć mogą.		vij.	
Niewiásty póki plód noszą w żywocie		vij.	
Niewiásty nie przeswiádczy.		vij.	
Niewiásta niewinná Práva vmieć/ rzeczy nie może mówić.		vij.	
Niewiásta zá żywotá meżowého kie- dy sye może Wiáná vpominác.		ix.	
Niewiásta domagájąc sye opráwy / iá- ko blisssa dowiész iż po niéy po- sag dano.		vij.	
Niewiásta práwniác sye s Potomki E iij mezo-		ix.	

Keyestr do

meżowemi o pieniądze do meżá
wniesione/ nie bliffa dowodu.
Niewiaśta bżemienna/ kiedy ma wy-
niż z meżowego Imienia.
Niewiaśta dla nierządu/ dziedzictwa
nie traci.
Niewiaśta sromotnie żyąc co traci.
Niewiaśta / patrz ku temu w słowie/
Żoná. Bżemienna.
Niewinny kiedy sye stawá winnym.
Niewiaśta bez Opiekuná nie niemoże.

G.

Obowiązek Imienia dwoiáki / patrz
wysszey w słowie/ Hypoteca.
Obwiniony bliffy sye przeciw žalobie
odwieść / by téż byl y powołany.
Obwinioney stronie náuki.
Obwiniony stákim dowodem odcho-
dzi/ iáki Powód náń wieǳie.
Obwiniony od wielu/ iednemusye sprá-
wować ma piérwey.
Obwiniony kiedy winien w cudzym
práwie odpowiadać.
Obwinionego odwólóki iákie / y kiedy
nie idá.
Obwiniony y powód mogą sobie pro-
kuratorá s przysiężników obráć.
Obwiniony kthorym ludzióm nie wi-
nien odpowiadać.
Obwiniony / każdy winien znáć ábo
przec.
Obwiniony/ patrz w słowie/ Pozwany
Odpowiedz kiedy iest práwa odpo-
wiedziá.

Odpó

Porz.

Arty.

Cesar

ix.

ix.

x.

x.

Xlvi.

v. viij.

ix.

lxiiij.

63. 80.

75. 79.

xviij.

Xliij.

Xlvij.

23. 70.

71. 72.

Xlv.

xxxi.

Xlix.

Xlix.

Lxxv.

Keyestr do

Odpowiedź zaczęta na roku z odkładu
 nie skoczona/ skodliwa.
 Odpowiedź trojaka jest o dług.
 Odpowiedź człowieka z innego prawa
 Odprawiionych y nieodprawiionych po
 tomków iaki dział.
 Odwołki/ patrzą wyszsey/ Obwinione-
 go odwołki.
 Odwód y dowód na gorącym prawie
 Odpowiednicy iako mają być karani.
 Odszczepienca blisszy Krześcianin po-
 kónac.
 Odszczepieniec nie może o cudzą krzy-
 wde żalować.
 Odstepować prawa możniejszyemu nie
 godzi sye / patrzą w słowie/ Moż-
 nieyszy.
 Ogniowa przygoda iakie obrony ma
 mieć.
 Ognia kto nie broni/ gardło na łasce.
 W ogień kto domu nie otworzy gdzie
 goré co traci.
 Ognia zakładanie iako ma być kara-
 né.
 Oczynná/ patrzą w słowie/ Imienie.
 Oycowstkie Imienie jest obowiązkiem
 dziecióm w utraceniu dóbr ich mat-
 ki/ patrzą w słowie/ Hypoteca.
 Opawy co są y sposób opaw.
 Oprawowanie Imienia zastawného.
 Opowiadanie miasto wtórego y trze-
 ciého Pozwu/ dobrze.
 Opowiadanie miasto Pozwu/ ma być
 w domu pozwánego / albo przed
 żoną iego. Spec: Saxo: librij. Ar-
 tic: 63. in glosa. Omyl

Porz.

lxxv.

xlviij.

xxxiij.

xxxiij.

Arty.

lxxv.

xxvi.

xlviij.

ij.

Cesar.

xl.

xlvi.

xlq. lx.

lxi.

lxq.

xiij.

lxxvi

xij.

lxiij.

xxxviij.

Keyestr do	Porz.	Arty.	Cesar
Omylna rzecz v Sadu moze być po- prawioná.	Lxxv.		
Otkno do cudzego domu nie ma być bu- dowano.		Xli.	
Opiekun iáko moze inne vstáwić/mi- mo przyrodzone.		xxxiij.	
Opiekun winien czynić liczbe siero- tóm dorosłym.		xxxiij.	
Opiekun kiedy opieke tráci.		xxxiij.	
Opiekunowie którzy winni Inwentarz wczynić y ištote sierotóm.	Cxi.	xxxiij.	
Opiekun prze nieuczynienie Inwenta- rza co tráci.		xxxiij.	
Opiekun o krzywdę sierothy winien mówić.		Xliij.	
Opiekun iákie Imienie sierotóm wi- nien oddać.	Cxij.	xxxiij.	
Opiekun moze przedać Imienie dzie- cinne spewnych przyczyn.		xxxiij.	
Opiekunów chytrość w dostawaniu Imienia dziecinnego.		xxxiij.	
Opiek: niewiernę moze oskarżyć do v- rzedu mátká/bábá/ciot:rych dzieci.		xxxiij.	
Opiekun w škodzie sieroty wymówki nie ma.		vi. xxxiij.	
Opiekunowá máietność iáko jest obo- wiązkien sierocie która sye opie- ka/pátrż w słowie/hypoteca.			
Opieká/pátrż ku temu w Keyestrze ná Tytuly sęrzey wtymże słowie/O- pieká.			
Ortel/Sententia/Dekret/iedno są.	Xciiiij.		
Orthel ma być przy obliczności obu strón. Ortele dwoiákie.	Xcvi.		
Ortel kiedy moze stázić.		Xlviiij.	
Osądzónéy			

Keyeste do

Oszadzonéy rzeczy Exekucya.
Osiadły nie winien syc reczyć.

B.

Pan z strony sługi swégo co winien
dzierzec.

Pan mieniąc iż sładze myto zapłacić/
blisszy dowodu.

Pan s których przyczyn winien służe
puścić przed czasem.

Pan za służe kiedy winien odpowia-
dać albo zań placić.

Pan/pátrz w słowie/Sluga.

Pánowie iákie ludzi ná Dzedy wybier-
rac máig/pátrz ku temu w Tytu-
loch ná ostatku.

Pástérz wśytkiemu pospólstwu ma
być ieden.

Persony w krewności opisane.

Persony do Sądu należące.

Pocna talionis ná skarzacego fałszy-
wie.

Pisársta przysięga y winá za nieślus-
né písanie.

Pisárzowi náuka około głównych
spraw.

Písanie przy mece zloczynców iákie
ma być.

Písania własnéy reki przacy syc / iáko
odchodzi.

Písino własnéy reki iest dwoiákie/ied-
no Cyrográfowe / á drugie Keyestro-
wé. Písino własnéy reki Cyrográfo-
wé/ kiedy kto pokazuje przed Dzedem
przeciw temu który pisał/á then który
pisał/

Porz.

Ciiij.

Lxxvij

Arty.

xxij.

Cesar

Liiij.

Liiij.

Liiij.

Liiij.

vij.

Xliij.

Cxiiij.

v.

xxxij.

xvi.

Xlvi.

xij. xix

xlviij.

lxxxvij

S

Keyestr do

Porz. Arty. Césár

pisał/ przyznawa óno pismo swoje/ tã-
 kie pismo iest ważne/ y ókolo takiego/
 nie mæss żadného sporu. A iesli kto nie-
 przyznawa reki swéy: tãmi iesli na tã-
 kiem piśmie iest podpisanie obudwu
 stron/ y swiádków/ którzy óno pismo/
 y swiego podpisania y strony zezna-
 waia/ ważne iest. A iesliby bylo tylko
 samych swiádków podpisanie / thãm
 gdy reke przacego zeznawaia/ á ktemu
 pismo przez porównanie liter z drugiez-
 go pisma podobného pokazuia / téz ó-
 no pismo tu dowodowi ważne iest / y
 przec sye go stroná niemoze. Ale iesli
 thelko z gola sami swiádkowie zezna-
 waia byc czyie reke/ albo samo thylko
 przyrownanie z drugich liter podob-
 négo pisma/ czynia/ tãmi nie tãk zupeł-
 ny iest dowód/ przeciw stronie przacey
 sye reki swéy. Wszakze moga byc tacy
 swiádkowie/ osoby uczciwe/ którzy ni-
 gdy żadney nagany nie mieli/ ani miec
 moga: Moze thez byc tãkie znaczne ze
 drugiego pisma liter porównanie / iż
 tylko z samey iedney rzeczy tho iest ál-
 bo swiádków zeznania / albo liter po-
 rownania / moze byc słusny dowód
 przeciw stronie przacey sye reki swéy /
 albo przeciw którem dziecióm nieprzy-
 znawaiaćcem reki przodka swiego/ po
 którym Spadek biora .

¶ Prawo Césárskie vczy/ Iesliby ktho
 tomu wielkiey summy wierzył/ á chciał
 byc w tym bezpieczeniu/ nie ma inatšez
 go Cyrográffu od dłużnika przyymo-
 wać / iedno

wác/ iedno ázby sye trzy swiádkowie
dobrey slawy poopisali. Takze y dluz
znit/ iesli by chciat byc bespieczen/ iz
dlug oddat/ taki téz od Credytora Cy-
rográff z podpisaniem trzech swiád-
ków przymować ma. C. Si certum pe-
tatur/ L. 17. § Super Cirographarijs.
Pisina zaś Keyestrowego/ wezeni w
Prawie takie náuki podawają: Iesli
sye w Keyestrze co náydute/ co by bylo
przeciw temu który pisal: takie pismo
ma miejsce/ y iest zupełnym dowodem.
A iesli iest tu pożytkowi tego który pi-
sal/ tam nie czyni dowodu/ y pospoli-
cie tho zachowują / iz pozwany kiedy
nani czego Keyestrem dowodzą / blis-
sy sye przeciw Keyestrowi odwieść/ ni-
żby go ktho Keyestrem pisma swego/
miał pokónać. Wszakze niekiedy takie
pismo pomaga nieiało za tym kthóry
pisal albo za dziedzicem iego/ w thym
przypadku/ iesli sye tam zamyka liczba
zmárłego kthóry byl człowiekiem/ do-
brey slawy.

Statut Korónny Sigismundi in
Anno 1540 tak wcy: Kiedy Sláhcic
Kupcowi dluzen/ á kupiec dlug ma ná-
pisany w swoim Keyestrze / przysięge
otrzymawa przy swym Keyestrze prze-
ciw Sláhcicowi. Wszakze pod thym
spósobem/ iesli dlugu swego od Sláhc-
cica w czásie trzech lath szuka . Albo-
wiem gdzieby trzy lata minely/ inż tá-
kowego dlugu (obstante triennali pre-
scriptione) dla téy trzyletney dawno-

Keyestr do

Porz.

Arty.

Cesar

ści / Statutem obwarowánéy sukac
nie moze. A to sye tylko rozumie / kiedy
jest sprawa miedzy kupcem a slachci-
cem. Albowiem kupcy sami miedzy so-
ba zachowuja swoy stary zwyczaj w
dochodzeniu albo placeniu dlugow.

Pieczeci dwoiakie / y iako moga byc lxxvij
naganione.

Pies skodliwy y inne zwierzeta kiedy
skode czynia / iaka nagroda.

Pignus / co jest / patrz w slowie / Hypo-
teca.

Pytania zloczyncow przed meza / przy
mece / y po mece / iakie maja byc.

Pytania niepotrzebne v Sadu niemaj-
a byc.

Placenie glowy s przygodnég zabicia.

Prawo Boze nie tak / ale ktoryby ubil
czlowieka a onby vmarl / garlem
to zaplaci. Exo: 21. Lemit: 24. O
przygodny mejoboystwo inaczey /
patrz wysszey w slowie / Mejoboy-
stwo.

Podwoystiego przysiega / Powinnosc / xxvij.
swiadectwo / Obrona.

Podwoysti dziesiatégo wieznia ktho-
ryby na smierc mial byc skazan / mo-
ze wyzwolic. iesliby go od niego od-
kupiono / ale pierwey nizby go osa-
dzono. Albowiem iesliby mu dano o-
sadzónego / taki inz by byl bezecny.
A tak tansy. Napisano o tym Spe.
Saxon: lib: iij. Artic: 56. in Textu et
in Glosa.

Polacy od Prawa Cesarstiego wolni. iij.
Polacy kie

xlj.

6.7.13.

16.23.

xxxiij.

xxiiij.

Keyestr do	Porz.	Arty.	Cesar.
Polacy w Mieściech/wo Wsiach/ kie- dy Prawa Cesarstkiego mają uży- wać.		Xliij.	
Pomocna rzecz w Prawie co jest / po- sł s pomocną rzeczą.	Lxiij.	Liiij.	
Pomocną rzecz wnoszący/ gdy powo- du niemoże dostać / co ma czynić.	Lxiij.		
Pomocnicy w złoczyństwie iako mają być karani.	Cxxv. Cxxv		
Pomocnicy raniienia.			
Pospólstwa posłuszeństwo Rządzie Mieyskiey.	xxiiij.	xxv.	Xliij.
Pospólstwu mają być czytane Przy- wileie Mieyskie.	xxxiij.		
Pospólstwa wieśta część co zamknię- ma być chorwano.		Xlij.	
Postempek około rzeczy krążących.			xlviij.
Postempek przy Apellacyey.	Xcix.		
Postempek przy oddaniu przysięgi.	Xc.		
Postempek przeciw pozwánemu gdy do Sadu stanie.	Lxx.		
Postempek przeciw pozwánemu gdy nie stanie.	Lxij.		
Potómeł zmarłego Pána/ może naie- mniká ruszyć.		Xl.	
Potómsstwo w siódmym rodzaju sye kóniezy.		ij.	
Potómkowie odprawieni y nieodprá- wieni iako Imienie biorą po zmar- łym.		ij.	
Potómeł po zmarłym przed Trzydzie- stym dniem o dług nie ma być gá- ban.		xv.	
Potómeł o dług zmarłego / iako od- chodzi.		xxij.	
S iij Potómeł			

Keyestr do

	Porz.	Arty.	Cesar
potómeť po zmarłym winien dlugi płacić y rećomie wyzwolić.		xxij.	
potómkowie czym dziedzictwo trąca.	Xliij.	x.xxiiij	
Potómkowie zmarłego winni mytho sludze.		Lv.	
potómeť / pátrz tu themu w słowie/ Dziedzic.			
Powodnéy strónie co trzeba bączyc tu práwu.	xxij.		
Powodowi záfletemu niewinno odpo wiadac.	xxij.		
Powód pozwawşy / gdy nieştanie/ co traci.	xxij.		
Powód w swéy sprawie ma być záo şe gotów.	xxij.		
Powód o więźniá swóiego/winien ko zdemu odpowiadac.	Lxix.		
Powód winien pozwánemu dobrowol né ziawienie.	lxxviiij		
Powodowi czemu odwólóti nie ida.		Xlv.	
Powód y pozwány gdy do sluchánia ortelu nie stana co trąca.	Xcvi.		
Powód mieniac iz dluznikowi dlugu nie odpuscil/blisşy dowodu.		xvi.	
Powód żalujący o rzeczy widomé któ ré maia lice/ blisşy dowodu.		xviiij.	
Powód przyietey przysięgi pozwáne mu/nie może zas puscic.		xx.	
Powód przacego sye reki swéy/blisşy pokónac.		xx.	
Powód który nie chce sluchac przysię gi/swa rzecz traci.		xxi.	
Powód iáko gwałtowniká pokónyma		xxv.	
Powód w iáwnéy rzeczy blisşy pokó nac pozwánego.		xxxviiij.	
Powód			

Keyestr do	Poz.	Arty.	Cesar
Powód kiedy może przeswiadczyć Se dziego.		Xlvij.	
Powód na gárto instiguiący/ nie za- raz ma być do przysięgi przypu- szczón.			v.
Powodowi in criminalibus ma być daná dilacia ná dowód.			xxi. xlvj. 2.
Powodu żaden przycisnąć nie może ku skarżeniu.			
Powód winien mianowicie pozwane- mu okrzcić dług.		rv.	
Powołanie mejoboyce/ sposób/ zapis/ obroná / pożytek.	xlix. l. Li. Lij		
Powołany iáko sye s powołania wyz- wala / pátrž o tym sęrzey miedzy Tytuly folio III. II2.	Lij. Lijj.		
Powołanie cierpiący rok y šest nie- dziel tczemu przychodzi.	Lijj.		
Powołanego dziedzicy iáko do oyczy- zny przychodzi.	Lv.		
Powołanemu żaden niewinien odpo- wiádać.	Lv.		
Powołany ná mece / blisssy iesťh od- wieśc sye.	Cxxij.	xxx.	vi. vij.
Powołany ma być poiman / wśakže nie meczóny iesťi innego dowodu niemáś.	Cxxvij		
Pozew rozmaítchy/ w pozwie co trzeba báczyc/ obyczay pozwania/ czás/ y inne rzeczy/ okolo pozwów.	Lj. lvij Lvij. lix. lx.		
Pozew iáko skázić może.	lxvijj.		
Pozwanemu co pilnie trzeba báczyc przed odpowiedzia.	Lxxv.	Xlv.	
Pozwany poddawa sye obcemu Se- dziemu przez odpowiedz ná žaló- be.	Lxxv.		
pozwany			

Keyestr do	Poz.	Arty.	Cesar
Pozwany na kazdym stopniu prawa/ moze odpowiadac.	lxxi.		
Pozwany kiedy nie winien odpowia- dac powodowi.	lxxiiij.		
Pozwany moze syc wyjac do swego prawa.	lxxiiij.		
Pozwany/ obzalowany przeciw golcy zlotobie/bliszy odvodu.		xi. xx. xxviiij.	
Pozwanego kiedy nie stawa do Sadu iako przysyluiz.	Lxi.		
Pozwanie nie ma byc kiedy prawo za- siedzie .	xxxiij.		
Pozwany klety moze syc prawem bro- nic.	xxiiij.		
Pozwany moze puszcic przysiege po- wodowi.		xx.	
Pozwany/patrz w slowie/Obwiniony			
Pozyczana rzecz a zas zastawiona/ gdzie ma byc sukana.	Lxxv.		
Pozyczanej rzeczy u kogo sukac / iesli ten umarl komus pozyczyl / albo iesli stracona .		xxviiij. xxxiij.	
Pozyczane / ma byc w cale oddane.		xxviiij	
Pozyczona rzecz zgubiona/ma byc pla- cona .		xxxiij.	
Pozyczanej rzeczy iako vzywac .		xxviiij	
Pozyczanej rzeczy schowanej/zaden w dlugu nie ma hamowac.		xxviiij	
Pozoga/o palenie domow obwiniony a pracy syc iako odchodzi.		xxxi.	xij.
Prawa dla czego uczynione		xv.	
Prawa Maydeb. gdy nie stawa/gdzie syc sklaniac/iako sedziec.		Xliij.	
Prawo y rozdziel prawa/prawo May deburstie w polsce przyiete. prawo iaktie	j. ij.		

Keyestr do

	Poz	Arty.	Cesar
Práwo iáké kto má spuszczać.		xi.	
Práva swégo/to iest Akcyey causi szadowéy/ możnięyssemu/z strony Vzedu odstępować / nie godzi syc/pátrz w słowie/ Możnięyszy.		Xlvi.	
Praga. poena in cute et carne/ karáz nie v pragi o co bywa.	Cxxix.		xxx.
Przedawanie/ kupowanie/ wzdanie Imienia.	Xlij.	x.	xxxvij.
Przedawca Imienia/ gđzieby niemógl obrónić kupca/ co czynić.		xi.	
Przedanie Imienia/ ma być przed prawem.		xij.	
Przedawca kiedy ná przedaniu škodu ie/y zádaték tráci.		xij.	
Przetupniów karanie.	vij.		
Przewinienie malé ábo wietšé/ cieššé álbo lžeyšé/ iáko syc rozumie.	Cxxix.		
Przysięga Radziecka.	vij.	xvij.	
Przysięga Woytowska.	x.	xvij.	
Przysięga przysiężnicza / ich powinność.	xij.	xvij.	
Przysiężnik młodszy / podstarbi przysiężniczy.	xij.	Xlvij.	xxxi.
Przysiężnicze dochody.	xv.		
Przysiężnicza niedbałość o pisarza.	xcix.		
Przysiężnicy trzézwo máia sádzic.	xvi.		
Przysiężnicze świadectwo kiedy nie ważne.		Xlvij.	
Przysiężnik nie ma wedle widzenia swoiego sádzic / ále wedle práwa y najlepšého sumnienia. Iure Municip: Artic: 14. Przeto przysiężnik kóždy s swéy osoby kiedy nan przyydzie powiádać/ co o téy sprawie rozumie		Xlvij.	

Keyestr. do

Dorz.

Arty.

Cesar

ma syc warować/ aby nie mówił/ tak
mi syc widzi. Ale/ tak to w prawie na-
pisano stoi / thak to wedle sumnienia
moiego rozumiem. A gdzieby wątpli-
wość okolo iakiey sprawy miał. Le-
pię/ iż sobie na rozmyslenie weźmie/ a
prawa syc doloży / niż ma wątpliwie
sądzić. iako syc mu widzi: Bo gdy by
przysiężniką spytano/ iako Sententia
wydal/ a on odpowiedział/ iż wedle wi-
dzenia swęgo: taka nic nie waży. Sen-
tentia secundum videre et ex opinione
prolata/ non valet. Napiszano in Jure
Munic. Artic: 14. in Glosa. Także y
Prokuratorowie/ gdy sprawuia rzecz/
nie mają mówić: tak czuie wedle pra-
wa. Ale tak iest wedle prawa/ tak tam
napiszano stoi.

Przysiężnik / patrz tu temu w slowie/
Sedzia.

Przysięga starszych s Cechów.

xxv.

Przysięga nowego Mieszczanina.

xxv.

Przysięga slug mieyskich.

xxvi.

Przysięga slugi Woynowskiego.

xxvii.

Przysięga żydowska.

31. 93.

Przysięga przeciw Cyrograffowi/ nie-
slusna.

lxxxv.

Przysięge obżalowany może puszcic
powodowi / y inne nauki o przy-
sięgach.

xx.

Przysięgi przyietey iuz puszcic niemoże

xx.

Przysięga iaka ma byc s pomocniki.

88. 89.

Przysięga na roku nie oddana / czas
przysięgi.

lxxxix.

Przysięgającego wolność.

xcij.

przysięga

Keyestr do	Dorz.	Arty.	Cesar
Przysięgá przeciw dowodowi być nie może.	Xciii.		
Przysięge pryncypał sam/nie plenipotent ma oddawać.	Xciii.		
Przysięgi nie mają być z wżędu odkłá dané/króm przyzwolenia strón.		xx.	
Przysięgá po vmártéy rece.		xx.	
Przysięgá iednemu wiele króc nie ma być dopuszczóná.		xx.	
Przysięgá w iáwnych rzeczach nie ma być.		xxxvii.	
Przysięgá przez iednacze skazána/ważná iáko y Sądowa.		xxi.	
Przysiężné Ceremonie/pátrz o tym sée roko inter Titulos fol. 117. 118.	Xc.xci.		
Przysięgá z mnimánia być nie ma.		Xlvi.	
Przyáciele po Malżeństwie/ Imioná ich.	Cxx.		
Przygodné zabicie / pátrz w slowie/ Mezobóycá.	Cxxxix		
Przywileie / czym bywáia tráconé.		Liiij.	xxxvii
Przywileý/ kiedy go ktho odstąpi/ nie nieważy/y inych przypadków/kiedy przywileie nie wáza/pátrz wyśey w slowie/ Gléyt.			
Prokuratorowie/ ich powinność/przysięgá/ potrzebność / wezćiwosć/y cnotá téż.	xviij. Cvii.	Lv.	xxxi.
Prokuratorá zdrádliwégo winá.	xix.	Lvi.	xxxviiij
Prokuratorem kto nie może być.		Lv.	
Prokuratorów słusné myto / y łupieśtwo.	xx.	Cvii.	
Prokurator kiedy nie może sprawować rzeczy.	lxxiiij.		
Prokurator iáko ma czynić žalobe kiedy	G iiij		xxxij.
	dy instia		

Keyestr do	Poiz	Arty.	Cesar
dy instiguie na garko.			xxxij.
Prokurator czym sye Sedziemu z pro-		Lv.	
kuracyey wymowi.		Lx.	
Proporczyti/lampá w ognien wywiešo			
na co znaczy.			
R.			
Ráyce z iákich ludzi máiz być obie-	vij.		
ráni.			
Rádziecka władza y powinność.	vij.		
Ráyce iáko listownem pozwym pozy-	Lvij.		
wáiz.	Lviij.		
Rádzieckie świádectwo różné podług		xvij.	
różnych spraw.		Xlvij.	
Ráyce w czym mogą być przeswiád-		Xlvij.	
zeni.			
Ráyce kiedy opiekuny dáiz.		xxiij.	
Ráyce niektórzy przy ogniewey przy-		Lxi.	
godzie winni być.			
Ráyce winni mieć Keyestr ludzi ná		Lxij.	
Ratuszu.			
Ránný kiedy vmrze iáki dowód iesli		xxiij.	Xliij.
z rány vmárl.			
Rány sine ktho obwiedzie Vrzedem/		xxvi.	
blisszy pokónac obwinionego.			
Ran plácenie iákie ma być.	xxix.	xxvij.	
Ránieníá škodliwego nagroda.	xxix.		
Prawo Boże tak wcy Exodi 21. Gdy			
by kto w zwádzie vderzył drugiego			
kámieniem álbo piesciá/ á ónby zá			
rázem nie vmárl/áleby przyleżali. A			
wstawšy iesliby o kthu z domu wy-			
chodzil: tedy ten co go vderzył/ nie			
wiecey winien zostánie/iedno mu ie-			
go omiéstánie y lékarstwo záplácić			
powinien.			
o Rány			

Reyestr do	Porz.	Arty.	Cesar
o Kány Sąd kiedy ma być polskim prawem.		Xliij.	
Rathuś winien mieć potrzeby ognio- wé.		Lxi.	
Rekoicmstwo / Rekomie Sądowni y nie sądowni.	Lxvi.	xxij.	
Rekoicmstwo Sądowé / o które rzeczy ma być.		xxij.	
Rekomiemu nauki / obrony.	Lxvij.	xxij. l.	
Rekomięgo wolność za nowym Con- traktem.	Lxvij.		
Rekoicmstwa bżemie / kiedy ná dzie- dzicá spada.	Lxvij.		
Rekomia kiedy może czynić przeciw dłużnikowi.	Lxvij.		
Rekoicmstwo in Civilibus et in Cri- minalibus.	Lxvij.	xxij.	
Rekoicmstwo spółnéy reki.		xxij. 23	
Rekomięgo wyzwolenie / po zmarłym dłużniku. Jure Muni. Artic. 119.		xxij.	
Rekomięgo przysięgá za dłużniká za marłego.	Lxvij.	xxij.	
Rekoicmstwo spółného vsprawiedli- wienia.	Lxxvi	xxij.	
Rekoicmstwo o bydle które w reko- icmstwie zdechnie.		xxij.	
Rekoicmstwa osiadłemu nie trzeba.		xx.	
Reki własnéy pisma przacy sye / nie- bliśsy odvodu. Powód bliśsy są- motrzeć. patrz téż o thym wyżsšey w słowie / Pismo własnéy reki.			
Rzemieślnicze posłuszeństwo ku Ká- com / patrz téż o tym w Reyestrze ná Tytuły / w słowie / Radziecka władza.	xxiiij.		
G iij	Rzemie-		

Keyestr do

Rzemieślnicze schadzki tu czemu.
 Rzemieślnicze przygóné meżoboystwo.
 3 Rzemieśla rzucenie / dla czego ma
 być. pátrz o tym sęrzey / w Keye-
 strze ná Tytuły / w słowie / Pies.
 Rotulu otwózenie / od wysszego Prá-
 wa / kedy ma być y iáki postempet
 przy tym / pátrz o tym w Keyestrze
 ná Tytuły / w słowie / Apellacya /
 Sentencya.
 Rostérki w miescie zruszájcy / iáko ma
 być karan.
 Ruchomé rzeczy moze Testámentem
 oddać / oprócz Gerady á Hergewe-
 tu.
 Ruchomé rzeczy mąż po ženie bierze.
 Ruchomémi / przedmiesza placa dluz-
 gu. Pátrz téz o tym w Keyestrze
 ná Tytuły w słowie / Dlužnik.
 Rug / miásto Buzgrábskiego Sadu.
 Rzeczy zloczyncy odieté / komu sluza.
 Rzeczy które przy zloczyncy biorz / tym
 máia być wrócone czyie sa. A iesli
 by sye do nich nikt nie ozwał wrok:
 Wzad chowáisc ie tak dlugo / ma ie
 obiócié ná swóy požyték. Jáśnie o tó
 práwo / Spec: Saxo: lib: ij. Art: 31.
 in Textu et in Glosa. Bona dam-
 natorum / non sunt in lucrum Judi-
 cibus / aut eorum officijs. Posses-
 sor licet morte puniatur / res nihilo-
 minus redduntur illi cui pertinent.
 Wiedziéć to práwo bárzo iest vžite-
 czno : bo gdzie Wzad iesth chciwy /
 móglby sye komu skwápié ná niez-
 znośné

Porz.

Arty.

Cesar

xxiij.

xxxix

xxiij.

C.

xl.

xij.

xxvi.

iiij.

Lxiiij.

Ciiij.

xxviiij.

Cxx.

xxviiij.

xlviij.

Sq

Sq

Tu

by

wá

nie

sie

no

pis

Ju

ten

ich

nie

tro

wf

y w

sko

gu

ko

Keyestr do

Porz.

Arty.

Cesar

znosné meki/ ná gárdlo/ aby ónego
státhku iego dostał / co býc nie ma.
Przeto im thego práwa swięthstie
brónia/ y duchowné nie dopuszczają
im przywłaszcząc sobie tych rzeczy.
Ale każą wrócić tym czyie są. A tho
dla wybawienia dusz złooczyńców
abo dla tego aby z lepszym sumnie-
niem schodził stego swiata/ gdy wi-
dzi/ iż sýe temu kogo wskódkil/ nagro-
dá stala.

S.

Sady w Miesciech troiátie/ y sposób xxxij.
ich.

Sadu czekanie tylko ma być do poł- xxxvij.
dnia od wschodu słońca.

Tu tym opisaniem czasu/ daie znać/ a-
by Sady z wielką pilnością spráwo-
wane byty/ aby sobie sedziowie ná nich
nie testnili. Miał tu powinowactwo
siedzenia/ ab ortu solis ad meridiem et
non ultra. Druga/ aby trzeźwo sádzó-
no iáko to ná innem miescu iáśnie o-
pisano/ Spec: Saxon: lib: iij. Artic: 69.
Judices ieiuni et sedentes/ debent sen-
tentias inuenire. A tho dla tego/ aby
ich pijanstwo tu niespráwiedliwosci/
nie przywiodlo. Bo pijanstwo czesto-
kroc iest początkiem y pobudzeniem tu
wszystkiemu złemu. Ná Míasteczách
y we Wsiách nie tak sýe spráwują/ ale
skoro zásieda / naprzód od gorzałki
gunt zálóz/ y każą iey sobie nosić iá-
ko ná rzád. Po obiedzie zás brzezka
dobrze

Xlvij.

Keyestr do

Poiz.

Arty.

Cesar

dobrze zalewaia/wiec sye na sadzie po-
pija/ y rybaltá którego za pisarzá má-
ia wedle siebie/wpóia/ tak wszyscy be-
da pijani/ pijano sadza/ pijano pisa.
Co gdy iest przeciw Bogu/ y oto prze-
ciw iáśnemu Prawu/Pánowie dziedzi-
czni/ nie mieliby tego dopuszczać. Tu-
dicium enim Dei est / non hominis.

Sady wyložóné/ czasy ich/ sprawy.

Sady potoczne/sprawy ich.

Sady gościnne.

Sadu postanowienie y Gaíenie.

Sadowe sprawy máia być rozumnem
iezykiem v Sadu.

Sadowna wczirwosc y bezpieczenosc.

Sadowa bezpieczenosc y wczirwosc/
Gaíeniem iest obwarowana/ które
zawždy bywa niż sye Sadowne sprá-
wy poczynáia/ aby żaden wymówki
niemial/ ktoby iedno tam na mies-
cu Sadowem pokóy smial náru-
żyć/ albo reka albo slowy. Musi być
koždy karan wedle przewinienia/ al-
bo ná cieie / iesli ón pokóy reka z-
gwałci / albo ná pieniądzech / iesli
slowy/iáko nápisano Spec.Saxon:
lib: ij. Artic: 67. in Glosa. Pax in Ju-
dicio fracta/ corpore punitur: verbo/
pecunia exolvitur. Żaden sye niewy-
mówi/ nie slyszalem/ niewiedzialem.
Ale niewiem co tho slyszenie Polaz-
kóm pomaga/ poniewaz im ná wies-
lu miescách nierozumnym iezykiem
gaia/iáko y Imienie/ kiedy komu w-
zdawaia/ teź nierozumnym iezykiem
zwlaścza

xlj. xliij

Xlv.

Xlvi.

34. 41.

Lxxx.

34. 43.

xxxij.

Reyestr do

Porz.

Arty.

Cesar

zwłaszcza Polakom mówią/ Kto teraz
raz milczy/aby wiecznie milczał. A na
Miaśczech y na wsiach/acz po pol-
sku/ale zaś pomalu schyliwszy sye/ tak
iż tego żaden niesty sye/ iedno oni sami
co sobie schyliwszy sye ieden ku drugie-
mu sępcą. Niemiem co tego Niemiec-
kiego gąienia/ albo wzdawania/ albo
septania za pożytek. Pisało sye prze-
ciw temu pierwey / a nie tak sye wiele
pisało/iako za onym pisanie wiele s
przełożonych czesto tymi słowy mówi-
li: Muszą po polsku gąć/ muszą/ mu-
szą: trzeba thego/ słusna to rzecz y po-
trzebna. Także y Imienie wzdawac
muszą po polsku. A przed sie do tego
czasu tey mowy skutku niemają żadne-
go. Dziwna rzecz iż co iest v Sadu na-
potrzebniejszyego/iako bezpiecność/v
czciwość/ przestrzezenie škody/ to nie-
rozumnym ięzykiem roszkować?
Słusnie by wedle tego roszkowania
sami Niemcy o przestąpienie mieli być
karani/y sami o Imienie wzdané wie-
cznie milczec.gdyż to do samych Niem-
ców mówią. Polacy nie mieliby być
karani: bo kiedy gąiono/ iako gąiono/
nie rozumieli. Także o Imienie/iesliby
którego Polaká byto wzdané/choć da-
wnosć przeszła / mógłby mówić o nie/
Bo tego nie rozumieli kiedy po Nie-
miecku tak mówiono/ Kto teraz mil-
czy/ aby wiecznie milczał. Bo komu
nie rozumnem ięzykiem co roszkują/
nie winien tego czynić co mu roszku-
ją. y słus-

Keyestr do

Porz. Arty. Césár

ia / y słuszą zawżdy nieposłuszeństwa
wymówkę mają / iż nie rozumiał.

Tu też niewadzi przypomnieć na
ty / którzy naprzeciw gajeniu mieyskich
Sądów mówią: Nie masz niez drogi /
iż zawżdy niż sądzić zacząć / przykazu-
ją / aby każdy miał Sąd w wieczności /
aby był pokój zachowan / ani wczym
nienaruszonymi reka / ani słowy: Ktoby
sye tego wazyl / aby był karany. Tóż
w ziemskich Sądziach koronnemi Sta-
tuty dobrze obwarowane / aby na Sa-
dziach rozruchy / zgiełki / wołania nie-
bowały / aby tam zbroyną reka niecho-
dzono / aby zachowano pokój y wiecz-
ność. Nadobne o ty Statuta są pisa-
ne / De Securitate Iudiciorum. A o-
sobliwy Sigismund: Traci 1507. który
jest wty słowá: STATUIMUS & DECREVIMUS,
Si quis in armis vel cum armis insidias, sediti-
nem, violentiam praesferentibus ad Conuen-
tus aut Iudicia venerit, tanq; pacis commu-
nis violator, poena capitis puniatur. quam si
forte fuga euaderet, bona eius confiscentur. Et
hoc STATUTUM ad personas cuiuslibet status &
conditionis & praeminentie extendimus. &c.
A na koniec / Ktoby sye iedno v Sadu
na stole položyl / trzy grzywny przepa-
da: Ktore winien položyc nie odcho-
dzac od Sadu / pod winą 14 grzywien.
Thoc w Niemieckim Prawie obwaro-
wano. Qui armatus ad Iudicium venit, mul-
ctam praestabit, et Actor querulari non tene-
tur, nec Iudex iustum audire debet. Quod si in-
cipit guerrā, ut pacis violator iudicatur. Spec:
Sax: libri, Artic: 67. Co sye w Gajeniu
in genere /

Keyestr do

in genere / przestęga / które nie maś
dla czego ganieć / gdyż Gaienie nie in-
nego nie iest / iedno opowiadanie tych
praw / które są około pokoju / a wczci-
wości Sadowey / a przykazowanie po-
koju y wczciwości. Wczym z Sady zie-
mstiem nie maś żadney różności / ied-
no ta / iż ty prawa w Mieyskich Sa-
doch zawždy w gaieniu opowiadają / a
w ziemstwie nieopowiadają / tylko do-
ma czytają. Ale kiedy by ie też opo-
wiadano / tedy by to opowiadanie ró-
wnie było iako y w mieyskich Sadow
gaienie.

Szalony gwałthu nie czyni.
Szalonego obyczay
Szalony iako ma być na garle karan
Szalony z bracia działu nie ma.
Szedzi nie mają sye pozывать do in-
nego Prawa / y winą za pociągają-
nie w innym Prawie.
Schowana rzecz zgubiona / kiedy nie-
ma być płacóna.
Schowane rzeczy niemoże hamować
w dlugu.
Schowanie iawnie ma być przyymo-
wane.
Scian z sąsiadem spólne budowanie.
Sedzia / sedzięgo opisanie / powinność.
Sedziem kto nie może być.
Sedzia / zloczynce na rekoienstwo nie
ma dawać.
Sedzia kiedy sadzi ludzi z innego Pra-
wa.
Sedzia którem ludzióm dać rzeczni-
ka
Sedzia

Poz. Arty. Cesar.

xxxvi	xxxv.	
	xix.	
	Xlvi.	
	ij.	
	Xlij.	
	xxxvij	
	Támże	
	Támże	
	Xl.	Xli.
v. vi. 13	xlij. 46	ij. iij.
vi.		
xij.		
xij.	Xlij.	
Xlvij.		
xij.	Lv.	

Reyestr do	Porz.	Arty.	Cesar
Sedzia o gre nie sedzi/y iako sedzi.	xiiij.		
Sedzia ma dobrze baczyc osobe ktora dacie wieziec.	Lix.		
Sedzia co winien o wieznia gdy z ka- zni wiecieze.	Lxix.		
Sedzia kiedy sedzic nie moze.	Lxxiiij.		
Sedzia iako ma sedzic/iesli wedle po- wieści/ czyli swojej wiadomości.	Lxxv.	Xlv.	
Sedzia obie strony sluchac ma.	Lxxvi.		
Sedzia gdy zdawa na meke co ma ba- czyc.	Cxxiiij.	iiij.vij	
Sedzia podezrany / gdy na mece zlo- zynca vmrze.	Cxxv.		
Sedzia przysiegi z vzedu nie ma od- kladac.		xx.	
Sedzia swey rzeczy zadem niemoze byc		26. 43.	
Sedzia winien oprawic komore gdzie sadzaja.		xxx.	
Sedzia nie ma wieznia puszczac bez strony.		xxx.	
Sedzia kogo na smierc skazowac ma		Tamze	
Sedzia skacunek rzeczy winien mode- rowac.		Xliij.	
Sedzia Sprawiedliwosci odwolaczac nie ma.		Xlv.	xxvij.
Sedzia iakich rzeczy do Sadu przypu- szczac nie ma.		Xlvi.	
Sedziemiu rzeczy ku wiedzeniu potrze- bne.		Xlvij.	
Sedzia naiemny/iako ma byc karan/ patrz w slowie / Jednacz.		Xlvij.	
Sedzia wedle Prawa winien sedzic/ Similia iednako moga byc sadzone.		Xlvij.	
Sedziego kiedy przeswiadczyć moze.		Xlvij.	
Sedzia niema sedzic co mu nie nalezy		Xlvij.	
Sedzia w			

Keyesfr do	Porz.	Arty.	Cesar
Sedzia w czym nie ma litować nakła du swoięgo.		xliij.	
Sedzia w wztpliwych rzeczach co ma czynić.			xxv.
Sedziow rozmowa około ostatniego dekrętu.			xxix.
Sedzia/ pątrz ku themu w slowie/V rzad.			
Szesci Miaszt ziazd do Krakowa na Apellacye.	Xcvij.		
Sentencya / pątrz w slowie/ Ortel.			
Siedzacy w iednym prawie / Spra wiedliwosc ma byc iednym Pra wem.		Xliij.	
Synowie z dziewkami iako po rodzi cach rowny dzial biora.	Cxv.	i.ij. iij.	
Sięrocie gdy sye ktho chce wwiązac w Imienie / co ma czynić.	Lix.		
Sięrotą bez Opiekuna nie niemoże.		vi.	
Sięrotą iako dochodzi Imienia prze danego przez opiekuny.		xxxiij.	
Sięrotą bez Opiekuna/co moze.		xxxiij.	
Sięrotą/pątrz w slowie/Opiekun.y w Keyesfrze na Tytuly wslowie/O pieka.			
Skarga na garlo iako ma byc.			xxxiij.
Skarga falszywa co przynosi skarza cemu.		xxxiij.	
Skarga gdzie sye pocznie tam sye kon czyć ma.		Xliij.	
Starb Królewski kiedy spadek bierze.	Cxviij.		
Starb naleziorny w domu nowo kupio nym komu przychodzi. Odpow. Je sliby takie pieniadze w onym domu przez tego ktory go przedal byly z ia k			

Keyestr do

Porz. Arty. Césár

Kiey omylności zostawione/ albo ná iá-
kie miejsce położone/ albo ich zapamię-
tał : tedy themu co dóm przedał/ przy-
chodzę/ á nie temu co kúpil.

Albo w domu nayda pieniądze iáko
skarb zachowany . Tedy iesli sye ozy-
wa á znayduie pan ónego skárbu/ iż ij
zá iáką potrzeba/ albo dla iákiego po-
żytku tam zachował/ tedy iego będzie.
A iesli o Pánu ónego skárbu nie wie-
dzą/ albo pan ónego skárbu umarl/ te-
dy iesli ná swym własnym guncie ij
náleżl/ wšystek tego będzie / który ná-
leżl. A iesli ná cudzym guncie nayda:
tedy albo robotnicy osobliwie ná to sa
wiednani aby szukali / á w théy mierze
tego będzie skarb czyy iest gunt . Albo
robotnicy sa náieci ná inną robote / á
sprzygody náleżli skarb/ tedy połowi-
cá iest tych któzy náleżli/ á druga po-
łowicá ónego któzy iest pánem kúpne-
go guntu.

Skazanie kiedy ma byc spisane y czy-
tane.

xxix.

Skazanie sedzięgo bez pozwu/ nie wa-
żné.

Lx.

Skazanie/ pátrz w słowie/ Ortel.

Szkody domowe.

xl. xli.

Sláchéicá kiedy Mieszczenie poimac
moga / y iáko sye spoimany na
gwałcie zachować.

Lxiiij.

Lix.

Sláchéic iáko ma byc pozywan.

Lxij.

Słów zlych nagroda kiedy niema byc.

Xlvi.

Slugá co pánu utráci / Pan docho-
dzić moze.

Lxij.

Sluga

Keyestre do

Sluga od pana swego odchodzący co
cierpi.
Sluga kiedy przed czasem od pana
może odejść.
Sluga pańskich rzeczy przegrać nie
może.
Sluga po zmarłym panie/iało rychło
myto bierze.
Prawo Boże wzy/zapłacić słudze my-
to naymu iego na każdy dzień pier-
wéy niż słońce zaydzie. Abowiem w-
bogi iest/a thym sye tylko żywi. By-
śnadź nie wolat ku panu / wskarżać
sye na cie. A thy bedziesz miał
grzech. Deut.24.
Sluga kthóry sye wdał na łaskę panu
służyć / z łaski sye vpominać ma.
Spec:Saxon:lib:ii. Artic:22.
Sluga kiedy vmrze nie wzięwşy my-
ta/ myto iego komu należy.
Sluga / pątrz ku themu w słowich/
Pan/Myto.
Smierć rozmaitych złoczyńców.
Spadków bliskości/stopnie.
Sperunk/pątrz w słowie/ Arest.
Spólne vsprawiedliwienie strón.
Spowiedź złoczyńców.
Sprawiedliwości każdy na dziedzinie
śukać ma.
Sprawiedliwy sąd / dwie rzeczy prze-
kazuje.
Stárzy lżej mają być karani.
Statuty korónne około gwałtów.
Strzechy budowanie nie ma być nad
cudzym guńtem.

Stróż

Porz.

Arty.

Cesar

40

Liiij.

Támże

Lv.

Liiij.

cxviii
Cxx.

1.2.3.4

lxxvi.

Xliiij.

Lij.

xxxiiij

iiij.

cxlvi

57.58.

Xl.

Xli.

Keyestr do	Poiz	Arty.	Cesar
Stróż śaćławy gdyby więźniá puścić iáko ma być karan.			Xlv.
Srómocenie á lzenie potáiemné iáko ma być karané.			xxxvi.
Świádkowie/świádeczyć kto nie może.	lxxxi.	xviij.	
Świádek ieden nie nie wáży.	lxxxij.	xviij.	
Świádkowi kto co záda/ wneeth musí dowodzić.	lxxxij.	xix.	
Świádków wodzenie kiedy ma być.	lxxxij.		
ná Świádku kto sye bierze á nie dowie dzie/co tráci.		xix.	
Świádectwá słucháć kto ná rok nie stanie/ albo słucháć nie chce : rzecz swoie tráci. A ten który świádku miał wiéść/ wygrawa. A słusna to:bo ieslibym ja biórac sye ná ś wiádku/ á nie wywiódł ich/ trácił dla tego swoie rzecz: tedy y ty kie dy ich o demnie wiedzionych sł cháć nie chceš / słusnie rzecz swoie tráciš. Vbi est enim eadem ratio/ eadem est Juris dispositio. Spec cu: Saxon: libij. Artic: 11.			
Świádków wiele ma być / y iáko ie wiéść.	lxxxij.		
Świádków pytánia á co świádeczyć máią.	lxxxij.	xvij.	
Świádkowie naiemni co zá pieniądze przysięgáią / nie máią być przyy mowani.	lxxxv.		xvij.
Świádkowie iácy máią być/co świá czyć: fáłszywi co ciérpieć máią.			xxi. xxij.
Práwo Boże tak vczy/ Deut: 19. Gdy by fáłszywyświádek powstał prze ciw komu / winuic go o przeste pstwo. A			

Keyestr do

pstwo. A sedziowie by go uznali byc
 falszywym swiadkiem/ tedy uczynia
 to nad niem/ co on byl zlosliwie vmy
 slil uczynic nad bratem swoim.
 Swiadekow sluchanie o zloczynstwa.
 Swiadekowie o dziedziczne Imienie/
 maia byc osiedli.
 Swiadectwo bez przysiegi nic niewa
 zy.
 Swiadectwa Kayce/ Woyta/ Przysie
 znikow.
 Swiadek nie pozwany ma byc odizu
 cony.
 Szubienica iako ma byc budowana.

Tacitum Juris / co jest/ patrz w slo
 wie/ Hypoteca.
 Terminus peremptorius / co jest.
 Termin. Terminy abo czasy/ w spra
 wach o dlugi/ o szkody/ o inne krzy
 wdy/ ktore poczciwosci nie dotycza
 ia/ iako lacinnicy zowza Actiones Li
 uiles/ kiedy strona za pierwszym poz
 wem nie stanie/ maia byc dawane na
 drugi blizszy sad po onym Sadzie/
 na ktory byl pierwszy rok. Niewiem
 skad weszlo wobyczay niepotrzebnie
 iz prokuratoro. kiedy kog daia pozy
 wac na sad/ a pozwany nie stanie/ zas
 daia pozrywac strone nazaintarz choc
 wiedza dobrze iz Sad nie bedzie na
 zaintarz. Jesli pozwany nie stanie/ da
 mu powod pisac wine przed samym
 Woytem. Stanieli/ tedy sobie odlo
 za rok na

Poz

Arty.

Cesar

xxij.

xxij.

xxij.

xxij.

xix.

Li.

xxix.

3. rok ná bliski sad/ iakoby nie wysyst-
to zaiedno/ dáć zá rázem rok ná bliszy
sad. To iz iest przeciw práwu/ nakład
prózny / Alcyey zatrudnienie / iz wiec
czasem stróny o rok / práwnia sye rok.
nie mianoby zachowywac. Tak nápis
sano Spec: Saxon: lib: i. Artic: 67. in
Textu et in Glosa. Terminus seu tem-
pus in actione Civili/ datur ad prox-
imum sequens Iudicium. A w Tercie.
Qui cora Iudicio impetitur/ presensqz
ibi non fuerit / vicinum ei Iudicium
assignetur: nie názáintrz przed Wóy-
ta. Ale vicinum Iudicium/ proximum
sequens Iudicium/ kiedy wysystka tá-
wica siada. Wysystko to sa niewiado-
mych Prokuratorów niepotrzebne wy-
mysly/ ktoremi sye sprawiedliwosc wle-
cze/ Alcyey sye zatrudnia/ naklady sye
prózne mnoza/ ktore Prokuratorowie
swoim Pánóm ku wielkiej škodzié czy-
nia/ a sobie ku pożytku/ iz ie biora/ kie-
dy główna rzecz zyskuia.

Terminu zlozenie/ ku skazaniu.

Testament. Testamentowi opiekun nie Cxi.
winien Inwentarza uczynic.

Testamentem w chorobie co moze od-
dac.

Testamentu iaki dowód.

Testamentem zóna bez meza nie nie-
moze oddac.

Testamentem czemu stojacego Imie-
nia niemoze oddac bez dziedzicow

Testament zlozynice iako bywa spisany/ Cxxij.
patrz thez o tym w Keyestrze
ná Tytuly/

xxx.

xxvij.

xxvi.

xxvi.

Tamze

xxvi.

Keyestr do

na Tytuły/ w słowie/ Testament.
Trucizna koby sye obchodził/ iakie ba
danie y karanie.

Trucizne kupować rzecz niebezpieczna

W y W.

Obogi z miłosierdziem ma być karan.

Umieszczenie cudzej żony albo dziewczki.

Uząd winien wiedzieć/ czym sye ktho
obchodzi.

Uząd gdy niewinnie kogo da męczyć
co traci/ a kiedy nie traci.

Uząd co czynić ma gdy złoczynce osz
dzie nie umie.

Uząd co czynić ma/ gdy złoczynca ze
znawszy sye zaś przy.

Uząd w wątpliwych rzeczach co czy
nić ma.

Uząd kiedy sam na złoczynce insti
guie.

Uząd/ rzeczy/ złochnicy odietych/ nie
ma brać/ patrz wysszy w słowie/
Rzeczy.

Uząd skradzionemi rzeczami gdy ie
przyniosz co czynić ma.

Uząd swym nakładem sybienie bu
dować ma.

Uząd/ patrz ku themu w słowie/ Se
dza.

Wargielth w Prawie/ co sye rozumie.

Wdąć sye w prawo/ co jest.

Wdowa o hergerwet obwiniona/ przy
sięga odchodzi.

Wdowa do naczynia rzemieśta mezo
wego/ po śmierci tego/ nie ma nic.

I y Wdowa/

Porz. Arty. Cesar.

r. 36.

Xli.

Tamże

xiij.

xxviiij

Lxiij.

vi. xx.

xxi.

xxiiij.

Cxxviij

xxxiij.

xxv.

Xlv.

Xlvij

Xlviiij.

Li.

39. 134

Lxxv.

xxiiij.

Xlviiij.

vi.

ij.

Reyestr do	Porz.	Arty.	Cesar
Wdowa/ patrzą w słowie/ żona/ Nie- wista.			
Wiano / Żona za żywota meżowego/ kiedy sye wiana wspominać może.		ix.	
Wiana bliska żona po śmierci meżo- wcy dochodzić przeciw potomkom meżowym.		viij. ix.	
Wiana gdy mąż żenie nie wianuje/ czego sye po śmierci meżowej do- magać ma.		viij.	
Wiano/ patrzą ku temu w słowie / Zo- na/ Niewiasta/ y w Reyestrze na Tytuły Sierżey.			
Wina za niewczciwe słowa.	xi.	Xlvi.	
Wina za nieśtanie do Sadu.	xi. 39. lx		
Wina gdy strona strone lży v Sadu.	xi.		
Wina krwawa/ sinia.	xi. xxxix	24. 27.	
Wina za niedosyc czynieniu skazaniu	xi.		
Winy albo potupu/ ktoby nie zapłacił czasu po winnego / sluga Wzedo- wy bedzie go fantował: y on fant moze zarazem zastawic albo prze- dac. Sp: Sallibii. art: 53. in textu.			
Winy nie mają być odpuszczone.	xij.		
Winy Burgrabskie y inne iako mają być placzone. Patrzą wysszey o tym Burgrabsta wina.	xxxviij		
Wina pieniezna / przeciw Prawu Bo- żemu.	xl.		
Wina/ kto sąsiada wyzywa do innego Prawa.	Xlvij.		
Winy przy oddaniu przysięgi.	Xc.		
Wina ktho sye imnie nie swęcy rzeczy/ patrzą w Reyestrze na Tytuły / w słowie/ Imować sye.	Cviij.		
Wina/			

Reyestr do	Porz.	Arty.	Cesar
Wina kto sye bierze na Jscá/á nie stá wi go.	Cix.		
W innym prawie nikt nie winien od- powiadać.		Xlvij.	
Wierzyciel/Wierzycielowi náuki oko- to dlužniká.	Lxvij.		
Wierzyciel prze niepilność dnia ku pla- céy naznaczonego / pieniedzy nie tráci.		xiiij.	
Wierzyciel miedzy fanty dlužnikowe- mi bráć ma. Pátrz o tym w Rey- estrze na Tytuły/wslowie/Dlužnik		xv.	
Wierzyciel potomków zmarleg przed trzydziestym dniem po zmarłym/ nie ma gábáć.		xv.	
Wierzyciel kogo piérwéy szukać ma o dlug / dlužniká czy rekoimiego.		xxij.	
Wierzyciel/pátrz ku temu wslowiech/ Dlug. Dlužnik. Fant. Deposit. y w Reyestrze na Tytuły.		xxij.	
Wybicie z Práva rozmaitym obyczá- iem.	Lxxij.		
Wyiecie/wybicie/ pátrz w slowie Ex- ceptiones.			
Wychodu budowanie/iáko dáleko ma być od sąsiada.		Xli.	
Wieżenie dwoiatie winowáyce.	Lxix.		
Wieżniá ktokolwiek chce brónić / wi- nien Powód odpowiadać.	Támże		
Wieżniowa vgodá dobrowolna y przy- musona.	Lxix.		
Wieżniá o dlug wsádzónego gdy V- rząd pusći/co tráci.		xxx.	
Wieżien / o zloczynstwo na Rekoim- stwo dány / nie bywa karány na gardle.		xxx.	
J iij	Wieżie-		

Keyestr do

Keyestr do	Porz	Arty.	Cesar
Wieżenie/wylanie wód/ wojna/wyymuiz od Sądów.		Lj.	
Wieżnia w czyni trzeba wpominac przed meka.			xij. xiiij.
Wieżien/patrz ku temu w slowie/Zloczynca.			
Ugoda/ma moc rzeczy osadzoney.	Lxix.		
Wielkierz/ co jest.		Lij.	
Wystemp przeciw Królowi/ Crimen lese Maies. patrz wyssey o tym w slowie/ Crimen.	Cxxv.		
Wywiadowanie okolo zloczynstwa.			xviij.
Wyznanie obwinionego kiedy nie ważné.	lxxvi		
Woyt/ Woytowsta powinność.	ix.		
Woyth na Dekreth nie wotwie / tylko gdzieby sy mu widzial nie sluszny/ Lawniki wpomina.	xi.		
Woyt tylko winy bierze.	xv.		
Woyth kiedy Woznemu daie moc na Pozew.	Lviij.		
Woytowsta przysiega w sprawach sadowychy niesadowych.	x.	xviij.	
Woyt z Przysiezniki y z Pisarzem winni byc przy mece.			xiiij. Xlvi. xxviij.
Wolanie do Sadu iakie ma byc.			
Wolność komu dana / kiedy nie niezważy/patrz wyssey w slowie/ Gleyt			
Wzdanie Imienia kiedy nie ważne.			
Wzdanie Imienia iako bywa / skąd postlo.	Xlij.	F.	
Wzdanie/ patrz w slowie Imienie.			
3. Zabicie glowy iako placz. Zabicie w obronie.		xxiiij.	

Reyestr do	Porz.	Arty.	Cesar
obrónie. patrzą ku temu w słowie/ Placa/y Mejobóycá.		xxij.	
Zabijaczów rozmaitych/ rozmaitha sz mierć.	cxviiij		Xliij.
Zabijacz Oycá y mátki y innych kre- wnych/iáko ma być karan.	cxviiiij	xxv.	
Prawo Boże/ temu kthoby tylko vde- rzył Rodzice / albo im złorzeczył/ kaze wziąć gárlo. Exodi 21.			
Zabicié przygodné. Jesliby ktho siedł ná to miesce / gdzie sye zbiegáią ku śermowaniu/strzelaniu/ ku puszcza- niu ná zawód/ ku ciiskanu kámiene- mi/ żerdziámi/ y ku innemu ćwicze- niu : á támby z przygody był zabít/ ábo obrażón/ábo sye co takiego przy- dało/sam sobie będzie winien. Jesli ten co uczynił dowiedzie/ iż tho nie stym vmysłem ále przygodnie uczy- nił : o tym nápisano Jure Munici: Artic:38.in Glosa. Jesliby theż ie- den drugiego zabił z nieobaczności/ nie z chuci nád wolą swoie:iáko gdy by strzeláiąc ná ptaká/zabił człowie- ká/ takimu nie przychodzi o gárlo/ ále ná płácenie głowy. Przeto Se- dzia ma w thym być opátrzny/ aby sye wywiádomał pilnie/iesli sye tho zabicié stáło z vmysłu z chcenia: Bo iesli ták/ thedy mejobóycá ná gárle ma być karan. Spec:Saxon:lib:ij. Artic:38.in Glosa. Patrzą téż o tym wysshey w słowie/Mejobóycá. Zbiegowie/Zdrayce/ Odpowiednicy iá- ko máią być karáni.			Xli.
Zacné			

Reyestr do	Porz.	Arty.	Cesar
Zacne Osoby za iakiem wystemptkiem bywaja meczone.	Cxxv.		
Zak Arkolit bliszy do Gerady niz sio- stra matczyzna. z siostra swoia ro- wno bierze.		vi.	
Zaklad/ patrz w slowie/ Hypoteca.			
Zapowiedz / Zapowiedziany stathek/ patrz w slowie/ Arest.			
Zaluzacy o zloczynstwo iako w zalo- waniu ma postempowac.			xxij.
Zastawne Imienie y inne rzeczy.		xxvij.	
Zastawne bydle gdy zdechnie / czyia skoda.		xxvij.	
Zastawione Imienie kto winien opła- ciać.		xxvij.	
Zastawy v kogo sye vpominac gdy z- ginie.		xxix.	
Zawieszone dni od Praw ktore sa.	Lv.		
Zdawanie Imienia/ obyczay/ skad po- sko/ y skutek tego/ patrz w slowie/ Imienie.	Xlij.		
Zebracy pod perwnym znakiem maja chodzic.	xxxij.		
Zebracy radzi ogien zakladaja.		Lxij.	xj.
Zeznanie przed sadem co jest/ skutek ieg	lxxxv.		
Zgoda ma byc chowana / zgody bliz- sa strona przeciw zalobie dowod.		xix.	
Zydom ktore rzeczy z Prawa sa zabro- nione.	xxx.		
Zyd iako pokonywa krzescianina.	30. 82.		
Zyd kradzione rzeczy moze kupic / za- stawia ich.	xxxi.		
Zyda w zloczynstwie koscioł nie ma bronie.		xxx.	
Zyd przy zastawie y kupnie kiedy bywa zlodziciem.	xxxi.		
Zyd nawiaz			

Keyestr do

	Poz	Arty.	Cesar
Żyd nawiącający na swoje wiare / iá=	xxxij.		
to ma być karan.			
Żyda Krześcianin bliffy pokónać.	xxxij.		
Żyd/ Heretyk o cudzą krzywdę nie ma	xxxij.		
żałować.			
Żyd o rzeczy zastawne kiedy zgina iá=	xxxij.		
to odchodzi.			
Żłoczynica/na rekoiemstwo nie ma być	xij.		
dan.	Lxxvij		
Żłoczynica nie za świeżá poimány/bliff	Lxxx.		
fy sye odwieść.			
Żłoczynice zeznanie ma być dobrowol-	lxxxvi.		
ne.			
Żłoczynica y w dzień swcethy ma być	Cxxij.		
meczón.			
Żłoczynica o co ma być pytan na mece	Cxxvi.		vi.
Żłoczyniców kiedy wiele/który piérwéy	Cxxvi.		
ma być meczón.			
Żłoczynica kiedy ma być dwa rázy me-	Cxxvij		vij. 18
czón.			xix.
Żłoczynica powołány ma być poimány	Cxxvij		
a kiedy meczóny.			
Żłoczynistwo czworáko sye rozumie.		xxix.	
Żłoczynice Kosciól brónić nie ma.		xxx.	
Żłoczynica którý drugie wyda / mali			
być śmierci wolen za obietnicą.	Cxxvij		
Żłoczynica przez wolne przysćie do Sa	Cxxv		
du/iáko bliffy odwodu.			
Żłoczyniców rozmaitych śmierć rozma-	Cxxvij		
ita.			
Żłoczynicy wywóó przed meką ma być			xij
dopuszczón.			xxvi.
Żłoczyniców pytanie po mece iákie ma			xv. xv
być.			xvij.
Żłoczynice zeznanie które ma być przy-			xx.
ieté.			

Reyestr do

Złoczyńca iako postępieć gdzie porzą-
dny gąyny sąd być nie może.

Złoczyńcy wolna ma być rozmowa z
przyjacióły.

Złoczyńcy ma być opowiedzian czas
strácenia.

Złoczyńca nie ma być poion gdy go
wiodą.

Złoczyńca iako ma być przed sąd przy-
wiedzion y obżalowan.

Złoczyńca gdy ma wywody niewin-
ności po wyznaniu / iako ma po-
stępieć.

Złodziey nie każdy / v kogo rzecz krad-
zioną zastana.

Złodzieystwo dwoiákie/ złodzieie które
cehuia.

Złodzieyscy pomocnicy/ theż máia wi-
sić.

Złodzieyski kunst w záprzeniu uczyn-
ku.

Złodziey iako ma być karan.

¶ Prawo Boże vzy kradzioną rzecz
wrócić piećioráko/ czworáko/ dwoiá-
ko. A gdyby złodzieia ná kradzie-
stwie zastano/ á zabito go : ten ktho
go zabije/ nie winien śmierci. Ale
iesli szód biáta dnia to uczyni/ wi-
nien śmierci. A gdyby złodziey nie
miał czym nagrody uczynić zá swo-
kradzieś/ ma być przedan. Czytay o
tym Prodi 22. A iesliby kto vkradł
człowieká á hándlował niem y prze-
dał go : thedy złodziey ón winien ś-
mierci.

Porz.

Arty.

Cesar

xxiij.

xxv.

xxvi.

xxviiij.

xxviiij.

xxx.

xxxij.

Xlviiij.

Cxxix.

Cxxx.

cxviiij.

cxviiij

Znaki

Keyestr do

Znáti mežoboyce/ ku zdáníu ná meke.
 Znáti cudzoložníka/ zlodzieia/ zá křo-
 remi máia býc mečení.
 Zóna po smierci mežá iákie práwo w
 stráwnych rzeczach ma/ Pátrz mie
 dzy Tytuly Sol. 35. 36.
 Zóna po smierci mežá břiemenna iá-
 ko rychlo břiemienia dowodžic
 ma.
 Zóna po mežu kiedy trzeciá część bie-
 rze.
 Zóna póki muž żyw/ niwczem nie wła-
 da.
 Zóna bez mežá nic nie może.
 Zóna kiedy o cudzolostwo nie ma býc
 karana.
 Zóna zá żywota mežowého / kiedy sye
 wiána vpomínac może/ y czemu.
 Zóna kiedy niewinna zá mežá długów
 plácić.
 Dénie dożywoťnéy dšeci oyczyzne przy
 ymieráia.
 Zóna/ pátrz w słowie/ Niewiásta.
 Zwierzath škodliwych nagroda iáka
 ma býc.
 I práwo Božé včzy/ iesliby był Wól/
 ktoryby przed tym bodl/ a przestrzežó
 noby Pána iež/ y niemialby go pod
 stráža. A ónby zábil człowieka: tedy
 y wól ma býc wřámionowan/ y pan
 iego strácon. A iesliby mu nagrode
 skazano / tedy táki ma okupic zbro-
 wie swoje/ iáko mu skáža. Exo. 21.

Keyestru do Porz. Arty. Césár.
 Kóniec.

A ij

Porz.

Cxxij.

Cxxij.

Cxxij.

Cxxij.

Cxxij.

Cxxij.

Cxxij.

Cxxij.

Cxxij.

Cxxij.

Cxxij.

Cxxij.

Cxxij.

Cxxij.

Cxxij.

Cxxij.

Cxxij.

Cxxij.

Cxxij.

Cxxij.

Cxxij.

Cxxij.

Cxxij.

Cxxij.

Cxxij.

Cxxij.

Cxxij.

Cxxij.

Cxxij.

Cxxij.

Cxxij.

Cxxij.

Cxxij.

Arty.

xxv.

xxv.

xxv.

xxv.

xxv.

xxv.

xxv.

xxv.

xxv.

xxv.

xxv.

xxv.

xxv.

xxv.

xxv.

xxv.

xxv.

xxv.

xxv.

xxv.

xxv.

xxv.

xxv.

xxv.

xxv.

xxv.

xxv.

xxv.

xxv.

xxv.

xxv.

xxv.

xxv.

Césár

viiij. 13

34. v. r.

xi. xij.

xi. xij.

xi. xij.

xi. xij.

xi. xij.

xi. xij.

xi. xij.

xi. xij.

xi. xij.

xi. xij.

xi. xij.

xi. xij.

xi. xij.

xi. xij.

xi. xij.

xi. xij.

xi. xij.

xi. xij.

xi. xij.

xi. xij.

xi. xij.

xi. xij.

xi. xij.

xi. xij.

xi. xij.

xi. xij.

xi. xij.

xi. xij.

xi. xij.

xi. xij.

xi. xij.

przyczynę do

Przyczynę do tego/Rejestru Za- pisów potrzebnych.

SKomowie z przyiacioly vczó-
nemi w Prawie / wyrozumia-
tem z niektórych / rzecz być po-
trzebna na Miasteczkach oká-
zac formy zapisów/ Przedania y Wzdania/ I-
mienia stojącego/ tak na wieczność iako na wi-
derkauff/ dla tego/ iż po Miasteczkach gdzie Pi-
sarstkie mieśca ludźmi do tego nieprawne mi za-
sadzają/ albo ich też mieć nie mogą/ bázro omyl-
nie takie Zapisy piszą / skąd między stronami/
wielkie poswarki rosta/ y szkody/ a v wyszszych
Sedziów/ około rozsądków wielka praca. A tak
tu na ostatęk tego Rejestru/ polożyłem za przy-
czynę/ tych zapisów formy/ których w Krako-
wie pospolicie używają. A thu trzeba naprzód
wiedzieć / iż Dóm swój może kto przedać w in-
nym Prawie/ choć przed vzedem Kądzieckim/
choć Przysiężniczym. Ale kupiec ónego domu/
nie może mieć zdania iedno w ónym Prawie/
pod którym dóm przedany leży. Spec: Saxon: lib:
i, Arti: 52. lib: ii, Arti: 43. A to pospolicie zachowu-
ją / choć ktho w innym Prawie przedać dóm/

choć wtym

Keyestru.

choć w tym Prawie gdzie dom leży: thedy przy
przedaniu / ku końcu Zapisu wystawie mocnego
człowieka starszego Przysiężnika w ónym Pra-
wie / pod którym Imienie leży / na bliski wyłożo-
ny Sad / albo kiedy kupiec ónego domu będzie
chciał to mieć. A to tym kształtem.

Forma przedania Dómu / z bstawie- niem mocnego człowieka ku Wzdaniu.

COram Officio Consulari personaliter compa-
rendo, famatus N. palam & per expressum reco-
gnovit, se vero, iusto, hæreditarioq; ac irreuocabili
venditionis titulo, vendidisse domum suam integrā,
eamq; liberam, et nemini obligatā, Cracouię in pla-
tea N. inter Petri, & Pauli domos sitam, cum omni-
bus iisdem Iuribus, modis & limitibus, prout eandē
solus tenuit, habuit & possedit: ex luridica resignati-
one, Actis Scabinalibus Cracouien: contenta: vel ex
paterna, materna, aut alia quacunq; successione seu
deuolutione, consequutus est, famato N. Ciui Cra-
couien. pro summa Mille floren: per mediam sexa-
genam computatorum, Nihil prorsus Iuris, domi-
nij, & proprietatis, in præfata domo, pro se, & suis
legitimis successoribus, amplius reseruā: verum il-

Forma

lud totum lus suum, quodcunq; ad eandem domum habuit, in præfatum N. transfundendo. Recognoscens sibi pro eadem domo, à prædicto N. satisfactum esse in præfata summa. De qua eundem quietavit & liberū pronunciauit, perpetuè & in æuum. Constituens in suum plenipotentem Seniores, Scabinum N. eius iudicij cui illa bona subiacent, ad resignandum præfata domum, in personam dicti N. emptoris, idq; in iudicio Bannito exposito, proxime celebrañ, aut alias quodcunq; id præfatus N. emptor habere voluerit, commodumq; & opportunū visum fuerit: & ad alia omnia, circa præmissa necessaria facien, in forma plenissima, nō secus atq; si ipse constituens & venditor id ipsum solus faceret, vbi personaliter adesset.

I Sta kim zapisem przedania / ten kto dom kupil / a Wzdanie bedzie chcial miec / poydzie do Sadu gawnego / y da on zapis czytac. Potym okaże zapisy / iakim prawem on trzymal v tego kupil / choc cały dom choc czastki. Za tym okazaniem / Starszy Przysieznik bedac mocnym czlowiekiem ku temu vstawionym / wzda on dom iako Prawo albo zwyczaj na ktorzym miescu niesie / y dosyc uczynienie zezna. Kthore wzdanie Pisarz tak zapisze.

Forma wzdania

Forma Wzdania Imienia stojacego
przez mocnego człowieka na to b-
stawionego.

F Amatus N. Senior Scabinus Craco: vtpote plenipotens famati N. ad id præstandum, sufficienter constitutus, quam plenipotentiam, autentica inscriptione sub titulo & Sigillo Ciuitatis N. descripta, feria, & c. Anno. 1567. probauit: vigore eiusdem plenipotentig, domum sui principalis integram, liberam, neminiq; obligatam, siue medietatem, siue sortes, siue vniuersum lus domus eiusdem, in platea N. inter famati N. & N. domos iacent: cum omnibus ipsdem lueribus, modis, limitibus, prout eiusmodi domum prædictus suus principalis, ex quibuscunq; successionibus, deuolutionibus, abscessionibus, iuridicis resignationibus, ac alijs quibuscunq; titulis consecutus est: Eandemq; hætenus habuit, tenuit & possedit: & put ex antiquo ab alijs domibus sibi contiguus est distincta, & limitata, famato N. Ciui Craci cum plena faciendi & dimittendi potestate, lure perpetuo & hæreditario possidendam resignauit. Nihil prorsus lueris, proprietatis, domini prædicto suo principali, eiusq; hæredibus, posteris, & legitimis successoribus, in eadem domo reseruauit: verum illud totum, in eundem famatum N. effectualiter transfundendo.

Cauens solen

* Secundum

Ius Ciuitatis,
Zakonia
nie wtych za-
pisiech kła-
da / dla oso-
bliwego przy-
wileju / który
z strony pre-
scriptey ma-
i: iż przeda-
wca / prze-
tym tutecznym
y postronnym
osobom / i: z-
komowięcō
tra praesentes
et absentes, kto
rzyby sye mie-
nili miec i: z-
kie prawo do
oneg domu /
nie winie da-
ley bronić ku-
pca i: edno rok
y szesc nie-
dziel. Ale we-
dle Prawa
pospolitego:
contra praesen-
tes, rok y szesc
niedziel. Co-
tra absentes,
31 lat y szesc
niedziel.
Przeto gdzie
takiego Przy-
wileju nie-
ma / nie pi-
szę i: secundū Ius
Ciuitatis, ale
secundū cur-
sum vel ob-
seruantia Iu-
ris Ciuilib.

Forma y umiowienie

Cauēs solēniter pro omni impetitiōe secundū Ius Ci-
uitatis. * Atq; recognouit autoritate huiusmodi ple-
nipotentis, sibi concessę, suo principali pro eiusmodi
domo ac vniuerso Iure domus praedictę, esse abun-
dē satisfactum ab ipso N. emptore, in florenis mil-
le in auro hungaricalibus, quemlibet per gross. 32.
computań. De quibus eundem perpetuō quietauit,
iuxta venditionis contractum, Actis Consularibus
Crac: de Data. &c. contentum.

Bzwiaż przy tych zapisiech i: ako y przy in-
nych Condycyę wedle umowy stron / i: też czę-
sem kupiec nie wszystkiey summy razem za dom
zapłaci / część ieszcze dłużen zostanie / ktoż sye al-
bo na raty zgola opiszę / Albo sobie przedawca o-
pátrzy / i: on dom przedany / bedzie w fannie stat/
pignoris loco / w ostatku dlugu / aż do zapłaty /
wedle Rat przy przedaniu opisanych. Takich
Condycyy y wszelkich innych / ma Pisarz pilnie
strzedz / aby ie ostrożnie pisał. quoniam Conditio-
nes in Contractibus maxime sunt custodiendę, Iu-
re Munic: Artic: 140. in Glosa, a z nich nawietrza
sye przyczyna do kłopotow Prawnych podawa.

Bzwiaż też takie przedawania y wzdanía do-
mow / i: przedawca albo Potomkowie iego on
dom przedany / beda mogli (wedle lastki od kupca

sobie zastawioz

przedania y wzdanía Imienia.

sobie zaſtawionéy) za téż ſumme odkupić za ktoś
raich przodek przedał/ zowż takie przedania/ Po
lacy/ Na Widerkauff. Látinnicy / IN VIM
REEMPTIONIS. A póki przedawca nie
odkupi/ mieſzka zaś w ónym domu za najinem
od tego kto kupił / wedle umówy. Takich za
piſów ty poſpolicie formy ſą.

Formá zapisu przedania na Wi
derkauff.

C Oram Officio Conſulari, perſonaliter compa
rens, ſamatus N. recognouit ſe vendidiſſe domum
ſuam in circulo N. inter N. & N. domos ſitam, cum
omnibus iſdem luribus, modis, & limitibus, quem
admodum ipſemet per ſucceſſionem hæreditariam,
aut emptionis & reſignationis titulum hucusq; ha
buit, tenuit, & poſſedit, ſiue alio quocunq; modo ip
ſum concernebat: ſamato N. in vim tamen reem
ptionis, aliàs Na widerkauff, pro florenis trecentis,
monete & numeri Polonicalis, in ſingulos florenos
per triginta groſſ. computañ, quam ſummam præſa
tam, ibidem ſtans perſonaliter ſupramemoratus N.
venditor, ſaſſus eſt ſe leuaſſe & percepiffe, à prædi
cto N. emptore. De qua eundem quietauit & libe
rum pronunciauit. Et conſtituit in plenipotentem
ſeniorum Scabinum Iudicij Ciuilis N. ad faciendum

forma

Iuridicam resignationem in vim reemptionis, dicto N. emptori in proximo bannito exposito ludicio, aut quodocumq; id ipsum habere voluerit, iuxta loci ludiciiq; obseruationem, cui eiusmodi domus subiacet. Tum ad alia omnia & singula peragenda, quocumq; ludiciorum consuetudo, rei q; gerendę ratio, necessitasq; postulauerit, in omni forma & modo. Porro præfatus N. emptor, ibidem stans personam liter, promisit se circa resignationem, gratiam præstiturum, prædicto N. venditori & eius posteris, ad eandem domum eximendam, summa superius commemorata, quodocumq; ipse N. venditor & eius posterum hoc ipsum habere voluerint, & bene poterint.

Forma Wzdania za cym przedaniem za Wderkauff.

Honoratus N. potestate & tanq; plenipotens famati N. coram D. Consulibus, ad id præstandum, sufficienter constitutus, domum sui principalis in Circulo Craco: inter N. ab vna, & inter N. ab altera sitam, cum omnibus iisdem iuribus, modis, & limitibus, prout eam prædictus principalis suus ex quocumq; iuris titulo consecutus est: hactenusq; eam tenuit, habuit & possedit: Famato N. cum plena faciendi & dimittendi potestate, in vim reemptionis,

alias na

50

przedania Imienia na Widerkauff.

alias Na widerkauff, resignauit : promittens pro omni impetitione, secundum ius Ciuitatis. Et recognouit potestate qua supra, eidem suo principali, p eadem ipsa domo satisfactum esse, in florenis trecentis, per mediam sexagenam computatis, iuxta Acta dominorum Consulum Craco. Anno, die, &c.

¶ Bidem praefatus N. Emptor, dedit, & contulit famato N. & eius posteris, hanc gratiam, quod domū, hodie sibi resignatam, reposita eadem 300, florenis summa, eximere possint, quandocunq; voluerint, & bene poterint.

¶ Tu inż Kupiec maiaze takie rozdanie / naymie zaś przedawcy ón dóm / z czynszu pewnego / wedle umowy. Do którego náymu (iesliby miał być) trzeba obudwu stron / aby y Kupiec zeznał / iż przedawcy náymuie : aby theż Przedawca zeznał / iż ón dóm / nie innem Prawem / iedno Prawem náymu / Jure Arende / trzyma. Takiego zeznania formy są pospolite / albo ich theż strony zaniechają / tylko to Cyrográfsem albo Intercyzą między sobą opatrzą.

¶ A iż przy takim przedaniu / zawždy sye to pożąskie / iż óno Imienie lepsze iest / niż summa w Widerkauffie opisana : a trafia sye też na Przedawce chudoba taka / iż nie ma czym wykupić / y owszem iż mu wiecey pieniędzy potrzeba / dla te-

go one łaskę/która mu jest tu wykupieniu zostawiona / y one lepszość/ Prawem dziedzicznym/ temu ktho pierwey kupno na Widerkauff ma/ odstępuje a Prawo widerkauffowe/ kthore jest docześnie/ na wieczność/ ad Jus hereditarium/ przez takie odstąpienie/ odmienia. Taka forma.

Forma odstępnu łaski y lepszości w Widerkauffie.

Coram Iudicio personaliter comparens, famatus N. ultro recognouit & per expressum factus est se gratiam & omnem meliorationem, que ipsi quoquo modo competit & competere potuit, possitq; ad domum in circulo Cracov: inter N. & N. domos iacentem, cum omnibus nřdem iuribus, modis, & limitibus, quemadmodum ipsemet per successionem hereditariam siue hereditarie resignationis titulum, habuit, tenuit, & possidebat, effectualiter abscessisse, et condescendisse famato N. Nihil iuris, dominii, proprietatis, & propinquitatis, super eadem gratia, meliorationeq; domus sibi suisq; posteris, reservant sed illud totum in eundem N. efficacissime & vberissime in perpetuum, & iure hereditario transfundendo. Recognoscens sibi ab eodem N. pro hac gratia meliorationeq; domus in toto satisfactum esse.

Niektórzy tak czynią y za rzecz bezpieczniey

szę rozumieją

odstempu łaski y lep. na wider.

Iż rozumieć y przystojniey iest y pewniey we-
dle Prawa / kiedy ten ktho kupi dom na Wider-
kauff y wzdanie ma na Widerkauff. A chce po-
tym mieć na wieczność Prawem dziedzicznym:
nie stara sye o to / aby mu Przedawca odstąpił
łaskę wykupną albo lepszosc domu. Ale kupi-
szy lepszosc / uczyni tak z umowy spólney z Prze-
dawcą. Jezna iż od przedawce pieniądze przyjął
wedle Zapisu widerkauffowego / y będzie go z
nich kwirował. y zaśy mu ón dom / który tylko
na widerkauff miał / wzda. A przedawca potym
po przyięciu ónego wzdanía / dopiero mu ze w-
szystkim dziedzicznym Prawem nowe wzdanie
czyni. A przeto wtakiey sprawie / dwoiakiego w-
zdanía potrzeba / tak / iż then co na widerkauff
miał dom wzdaný / zaś go od przedawce z nowu
na wieczność przyymuie / według form na wie-
czność pierwey opisaných. A to bywa drogá pe-
wneyza ku otrzymaniu Imienia Prawem
dziedzicznym.

Wigze sye za temi Zapisy / Prawa kthore Sasiedzi
miedzy soba winni zachowywać / około spólnego budo-
wania albo murowania scian / grodzienia plotów: wiele
teden długiemi / a kiedy placu swotego wstąpić winien /
kiedy imie winien. Także około pieców / kominów / dachów / okien / rynien / wychodów / studziń / stajen / chlewów /
poszczepienia drzew rozmaitych / nasadzenia chmielów.
Jako sye w tym wedle prawa albo też y z zwyczaju za-

Wymagają

L iij

chowac ma

I Drogá pe-
wneyza ku
odmianieniu
wzdanía wi-
derkauffowe-
go w Wzda-
nie dziedzic-
zne.

Wiązanie albo grodzenie

chować mają. O tym iest nieco napisano w Artykułach fol. 40. 41. Wszakże ku ścisłemu wyrozumieniu/ około grodzenia plotów/ czynienia dachów/ to iest w prawie opisanie.

Kiedy gruntu swiego część winien grodzić/ nie występując z granic swoich. Bo iesliby przez to niegrodzenie trąsily sye iakie szkody Sąsiado wi/ winien ie będzie nagrodzić. A iesli sye same- mu szkoda przyda/ sąsiad nie winien ich płacić: ale sam sobie takich szkód będzie przyczyna. Iure Mun: Art: 126. Spec: Sax: lib: ij, art: 49. 50. lib: iij, art: 66. W Głosie tak napisano. Niektórzy powiadaia/ iż takie grodzenie/ ma być na zwysz/ iako Człowiek: albo iako ieden siedzec na koniu / ręką zas- siąg może/ a to pospolicie zachowuia. Niektórzy powiadaia/ iż na zwysz kolan: Niektórzy/ iż to iest na wolę Wydzowey/ iako ma być grodzono: A to gdzieby w tym nie było iakiego zwyczaju/ al- bo Statutu osobliwego.

Ktoby sye o to starał/ aby miał cudzego grun- tu część zajmować/ albo posiadać/ a w tym był pokonany: ryło traci swiego/ ile chciał odiać są- siedzkiego. Spec: Saxon: lib: ij, Artic: 50. in glosa.

Ktoby Imienie swoje prąciem grodzi / ma ku gruntowi swojemu/ kónice prącia/ albo iako zo- wa/ płocine obracać: aby przez tho znano/ iże on

plot iemu

plotów.

plot temu należy. Jako też kiedy znać chcemy
czyja jest ściana y komu należy/stad dochodzą.
S której strony / gwoździowe głowy sye poká-
żują / s której strony gwoździ biją / thego ściana
jest. Ibidem in Textu & in Gloſa.

¶ Kto grunt albo rola swoje / chce ograniczyć/
wolno mu to uczynić iako y czym sye mu będzie
podobalo / wezwawszy ku temu sąsiadow / któ-
rzy z drugiey strony grunt mają.

¶ Dzewa wszelkie kto chce sadzić / ma to czynić
na pięć stop od cudzey granice / oprócz Oliwneg
y figoweg dzewa / które ma być sadzone na dzie-
wieć stop od sąsiedzkiey granice / dla tego / iż sye
takie dzewa daley rozkorzeniaią / y przez tho są-
siadom szkoda przynoszą. Wszakże wtęy mierze /
iesli tho prawda albo nie / także sye Prawo Oia-
czów dokładać. Ale pospolicie w thym zwyczá-
iów / z dawnego zachowania przysstrzegają. Ibi-
dem in Textu & in Gloſa.

¶ Żadnému sye nie godzi dachu / swego budowá-
nia na cudzy grunt puszczać / albo co takiego bu-
dować / skądby do sąsiada cięć miało. A tho sye
ma rozumieć / iesliby nie było przyzwolenie sąsie-
dzkie: ale gdzieby sąsiad zezwolił / albo tak óno
budowanie Koł spokoim stało / inż tak dla tęy
dawności / ón dach albo które inne budowanie

stać może.

Grodzenie albo pleć płotów.

stać może. Iure Munic: Art: 126. S. S. lib: ij, Art: 49.
¶ Jesliby ktho sąsiadowi swemu iakie Prawo
postanowić miał/ winien to wdziąć spólną w-
mowę y słusznym postanowieniem. Ibidē Spec:
Saxon: lib: ij, Artic: 49 in Glosa.

¶ Jesliby dwa sąsiedzi mieli domy/ o iedney ś-
cienie/ a dóm iednego był vpádły/ a ieden sąsiad
by to vzedowi opowiedział. Vząd roszkaje mu
aby do dwu niedziel obwarował/ aby szkoda nie
była. Potym do tegodnia. Potym do trzeciego
dnia. Na ostátek/ do dwu dniu. A gdzieby thego
nie uczynił/ thedy go Vząd będzie karał/ y wi-
nez niego weźmie. A sąsiadowi szkodę obwaru-
ie. A iesliby sąsiad nie skarzył przed Vrzędem/ a
ni żadał o obwarowanie szkody/ a wtym czasie
budowanie na dóm sąsiedzki vpádło/ przedsy-
szkodę będzie winien nagrodzić. Albo dzewá al-
bo co takiego coby na plac sąsiedzki vpádło/ są-
siad bierze. Spec: Saxon: lib: ij, Art: 49 in Glosa.

¶ To wszystko co sye na ten czas przypisało/ niechay be-
dzie tu cześć a chwale pánu Bogu y ludzióm tych Praw
niewiadómym tu przestrzeżeniu szkód y zachowaniu
spólney miłości/ aż co potym pan Bóg
wielsego zdárzy. Amen.